ეროვნული
ბიბლიოთეკა

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

საქ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური და ტფ. კომიტეტების და ცაკის ორგანო

ოთხშაბათი,
8
ივლისი
1936 წ.
№ 156 (4615)

ფასი 10 კაპ.

შრომა სსრ კავშირში წარმოადგენს შრომის უნარიანი თვითეული მოქალაქის მოვალეობას პრინციპის მიხედვით: „ვინც არ მუშაობს, ის არ სჭამს".
სსრ კავშირში ხორციელდება სოციალიზმის პრინციპი: „თვითეულისაგან მისი უნარის მიხედვით, თვითეულს—მისი შრომის მიხედვით".

სსრ კავშირის კონსტიტუციის პროექტიდან

გარდატეხა მევენახეობის განვითარებაში!

ვენახის ფართობისა და მისი პროდუქციის რაოდენობის მხრივ საქართველოს პირველი ადგილი ეჭირა ცარიზმის დროინდელ რუსეთის იმპერიაში. 1913 წლისათვის გაშენებულ მთელი ვენახის ერთ მეოთხედზე მეტი მოდიოდა საქართველოზე. არის ცნობები, რომლებიც მოწმობენ, რომ მეცხრამეტე საუკუნის პირველ ნახევარში ვენახის ბაღები საქართველოში 62 ათას ჰექტარზე მეტი იყო.

მეცხრამეტე საუკუნის 60-იანი წლებიდან იწყება ჩვენში ვენახის კულტურის დაცემა. ვაზის საშინელი პარაზიტის—ფილოქსერას გავრცელება—აი მევენახეობის დაცემის მთავარი მიზეზი. ეს მავნებელი პირველად ამერიკიდან გავრცელდა საფრანგეთში, ხოლო ამ უკანასკნელიდან მოედო რუსეთის შავი ზღვის სანაპირო რაიონებს, დაღესტანს, უკრაინასა და მთელს ამიერ-კავკასიას. ყველაზე უფრო კატასტროფიული დაცემა მევენახეობამ განიცადა იმპერიალისტური ომისა და მენშევიკების ბატონობის პერიოდში. 1913 წლიდან საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების მომენტამდე საქართველოში მთლიანად დაიღუპა 12 ათას ჰექტარზე მეტი ვენახი.

განსაკუთრებით სერიოზული ღონისძიებების გატარება მევენახეობის აღდგენა-განვითარებისათვის იწყება 1925—26 წლიდან. ამ ხნიდან მოკიდებული გაუმჯობესდა სანერგე მეურნეობა, გადიდდა ფილოქსერის გამძლე ამერიკული მწარე ვაზის სადედეების ფართობი, მიღებულ იქნა სერიოზული ზომები ისეთი ძვირფასი, მაგრამ გადაშენებული და ამოვარდნილი ჯიშების აღსადგენად, როგორიცაა „ოჯალეში" სამეგრელოში, „ჩხავერი" გურიაში, „ბუდეშური" კახეთში. შემოტანილ იქნა და წარმატებით ინერგება ვაზის ახალი სუფრის და ევროპული ჯიშები. ყოველწლიურად დიდდება ახალი ვენახების ფართობი და ძლიერდება ვაზის მავნებლებთან ბრძოლა.

მიუხედავად ყოველივე ამისა გადაჭრით შეიძლება ითქვას, რომ მევენახეობის აღდგენა - განვითარებისა და ყურძნის გადამუშავების მდგომარეობა ჩვენში ჯერ კიდევ სრულიადაც არ არის დამაკმაყოფილებელი. ფაქტია, რომ არც საქართველოს მიწსახკომი და არც სამტრესტის სისტემის საბჭოთა მეურნეობები არ იყენებდენ სათანადო ეფექტიურობით იმ რესურსებსა და შესაძლებლობებს, რომლებიც მათ მოეპოვებათ მევენახეობის სწრაფი ამაღლებისათვის. ეს ყველაზე უფრო აშკარად ჩანს მევენახეობის განვითარების უხეირო დაგეგმვიდან. მიმდინარე წელს მიწსახკომის გეგმით თელავის რაიონს უნდა გაეშენებია 35 ჰექტარი ვენახი, ფაქტიურად კი იქ მარტო კოლმეურნეობები აშენებენ 300 ჰექტარზე მეტს, ჯულელის რაიონი მიწსახკომის გეგმას 3-ჯერ გადაჭარბებით ასრულებს. ასევეა გურჯაანის და ყვარელის რაიონებში.

ვაზის ნამყენის გახარების საშუალო ნორმად მიწსახკომმა წელს დააწესა 40—50 პროცენტი. თელავის და ჯულელის რაიონის კოლმეურნეობებმა კი აიღეს ვალდებულება გაახარონ მთელი ნამყენის 70—80 პროცენტი და წარმატებითაც ასრულებენ ვალდებულებებს. ასეთ „დაგეგმვას", მთელ რიგ სხვა მიზეზებთან ერთად, ცხადია, არ შეეძლო უარყოფითი გავლენა არ მოეხდინა მევენახეობის ფართობის გადიდებაზე, რეალური შესაძლებლობის ფარგლებში.

5 ივლისს საქართველოს კ. პ. (ბ) ცენტრალურ კომიტეტში მევენახეობის საკითხების შესახებ მოწვეულ თათბირზე ამხ. ლ. ბერიამ დასახა მთელი რიგი პრაქტიკული ღონისძიებანი ვენახის კულტურის ამაღლების, მისი ფართობის გადიდების, ქართული ვაზის საუკეთესო ჯიშების განვითარების, მეღვინეობის გაუმჯობესებისა და ღვინის ხარისხის გადაჭრით ამაღლებისათვის.

დასახულია ამოცანად, რათა 1940 წლისათვის ვენახის ფართობი საქართველოში გადიდდეს 60 ათას ჰექტარამდე. მევენახეობა უნდა გავრცელდეს არა მარტო ამ კულტურით „ცნობილ" რაიონებში, არამედ ყველგან მთელს რესპუბლიკაში, სადაც კი ნიადაგის პირობები საშუალებას იძლევა გაშენდეს ვაზის ესა თუ ის ჯიში.

ამ საბრძოლო ამოცანის შესრულება ძირითადად დამოკიდებულია ჯანსაღი სანერგე მასალის მომზადებაზე. ამიტომ ამერიკული მწარე ლერწის მომარაგებას, სასათბურო მეურნეობის დაყენებას, მყნობელთა კადრების მომზადებასა და გახარების პროცენტის გადიდებას უნდა მიექცეს განსაკუთრებული ყურადღება. თვითეულმა რაიონმა დაწვრილებით უნდა შეისწავლოს მევენახეობის განვითარების შესაძლებლობანი, შეარჩიოს ნიადაგი, შეამოწმოს არსებული ვენახების მდგომარეობა და დასახოს კონკრეტული, რეალური გეგმები მევენახეობის აღმავლობის უზრუნველსაყოფად.

ვენახის კულტურის განვითარებას უდიდესი მნიშვნელობა აქვს კოლმეურნეობათა შემოსავლის მდიდარი წყაროების გადიდებისა და კოლმეურნეთა შეძლებულად გადაქცევისათვის. ამიტომ მთელი საკოლმეურნეო სოფელი უდიდესი ენერგიით და ინტერესით უნდა ჩაებას ახალი ვენახების გაშენების საქმეში.

ახლავე უნდა იქნას მიღებული გადამჭრელი ზომები ყურძნის პროდუქტთა ხარისხის გასაუმჯობესებლად. დღემდე კი ამ მხრივ მდგომარეობა არ არის დამაკმაყოფილებელი. ქართული ძვირფასი ღვინოები, რომლებიც თავისი მაღალი ხარისხით ასე ფართოდ იყო ცნობილი საბჭოთა კავშირისა და ევროპის ბაზარზეც კი, თითქმის აღარ არის. მაღალი ხარისხის ღვინის წარმოებაში ხალტურამ მოიკიდა ფეხი. განსაკუთრებით სერიოზული სახელმწიფოებრივი ღონისძიებების გარეშე შეუძლებელია ღვინის ხარისხის სათანადოთ გაუმჯობესება.

როგორც მევენახეობის საკითხების შესახებ მოწვეულ თათბირზე ამხ. ბერიამ აღნიშნა, აუცილებელია რადიკალური ცვლილებებისა და სერიოზული გაუმჯობესებათა შეტანა ყურძნის დამზადების დღემდე არსებულ პრაქტიკაში. გადაჭრით უნდა აღიკვეთოს სხვადასხვა ჯიშის ყურძნის ერთმანეთში არევა. უნდა მტკიცედ დაინერგოს ხარისხოვანი ყურძნის გადარჩევისა და ცალკე ჩაბარების წესი. ყურძნის სადამზადებლო ფასებიც უნდა გადაისინჯოს იმ თვალსაზრისით, რომ გაძლიერდეს კარგად დამწიფებული და ხარისხოვანი ყურძნის ჩაბარების სტიმული.

საჭიროა სერიოზული ზომების მიღება სასარდაფო მეურნეობის გასაუმჯობესებლად. კარგად მოწყობილ ჩვეულებრივ მარნებთან ერთად კულტურული, ტექნიკის უკანასკნელი სიტყვის მიხედვით მოწყობილი სარდაფები — აი რა გვესაჭიროება იმისათვის, რომ გავაუმჯობესოთ ყურძნის გადამუშავება და გავადიდოთ ხარისხოვანი სუფრის ღვინოებისა და, განსაკუთრებით, შამპანიურების გამოშვება.

მეცნიერებისა და ტექნიკის მიღწევები ჯერ კიდევ სუსტად არის გამოყენებული მევენახეობისა და მეღვინეობის გასაუმჯობესებლად. მევენახეობის ინსტიტუტი ჯერჯერობით სუსტად იბრძვის ვაზის კულტურისა და ყურძნის გადამუშავების ტექნოლოგიური პროცესების დაუფლებისათვის. ინსტიტუტი ხშირად მოწყვეტილია მასებს, ცოცხალ პრაქტიკას, ნაკლებად მუშაობს იმ მდიდარი გამოცდილების შესწავლისა და გამოყენებისათვის, რომლებიც მევენახეობის რაიონებს მოეპოვებათ.

განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს მექანიზაციის შეუპოვრად დანერგვას როგორც პლანტაჟის, დამუშავებისა და მავნებლებთან ბრძოლის, ისე ყურძნის გადამუშავების საქმეში. მხოლოდ ამ პირობებში იქნება შესაძლებელი ვენახის დიდი მასივების წესიერი მოვლა, გადამუშავების რაციონალიზაცია და ყურძნის პროდუქტთა ხარისხის სწრაფი გაუმჯობესება.

უნდა მოხდეს სერიოზული გარდატეხა მევენახეობის განვითარებაში. უახლოეს 2—3 წლის განმავლობაში 30.000 ჰექტარი ახალი ვენახები უნდა შეემატოს საქართველოს კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების ბაღებს. კახეთისა და იმერეთის ვენახებით ცნობილ რაიონებს გარდა, ქართული ნაცადი ვაზის კულტურამ ფართო გზა უნდა გაიკაფოს მთიან სამეგრელოსა და გურიის ჭარბ ტენიან ნიადაგებში, ქართლის მინდვრებზე, ბორჩალოსა და ლუქსემბურგის რაიონებში, ციტრუსოვან აფხაზეთსა და აჭარაში,—რესპუბლიკის ყველა რაიონსა და კუთხეში, სადაც კი ბუნებრივი და კლიმატური პირობები ხელს უწყობენ მევენახეობის განვითარებას.

მთელ რიგ ტექნიკურ სუბტროპიკულ კულტურებთან ერთად ვენახის ფართობის ასე მკვეთრად გადიდება კიდევ უფრო განამტკიცებს კოლმეურნეობებს და საბჭოთა მეურნეობებს, უფრო გააძლიერებს ქვეყნის ეკონომიკას, დიდად გაზრდის კოლმეურნეთა შემოსავლიანობას და ძვირფასი მცენარეებით შემკულ წალკოტად გახდის ჩვენს სახელოვან ორდენოსან რესპუბლიკას.

საქ. კ. პ. (ბ) ც. კ-ში

პარტიულ ორგანიზატორთა უმაღლესი სკოლა

საქ. კ. პ. (ბ) ცენტრალურმა კომიტეტმა მიიღო გადაწყვეტილება საქ. კ. პ. (ბ) ცენტრალურ კომიტეტთან პარტიულ ორგანიზატორთა უმაღლესი სკოლის გახსნის შესახებ.

პარტიულ ორგანიზატორთა უმაღლესი სკოლა შექმნილია იმ მიზნით, რომ გააუმჯობესოს გამოცდილ პარტიულ მუშაკთა კადრების მომზადება ხელმძღვანელი პარტიული მუშაობისათვის, საქ. კ. პ. (ბ) საოლქო კომიტეტებში, სამხარეო კომიტეტში, ნაცკომპარტიათა ცენტრალურ კომიტეტებში, საქალაქო კომიტეტებსა და მსხვილ რაიკომებში. სკოლაში სწავლების ვადა განსაზღვრულია ერთი წლით. მსმენელთა კონტინგენტი—175 კაცი.

დამტკიცებულია პარტიულ ორგანიზატორთა უმაღლეს სკოლაში მიღების პირობები და სკოლის სასწავლო გეგმა.

სკოლაში მიიღებიან საქ. კ. პ. (ბ) წევრები, რომლებსაც აქვთ ხელმძღვანელი ორგანიზაციულ - პარტიული მუშაობის გამოცდილება არანაკლებ რაიკომის მდივნის თანამდებობისა. მსმენელთათვის პარტიული სტაჟი დაწესებულია არა ნაკლებ 10 წლისა და ხელმძღვანელი პარტიული მუშაობის სტაჟი—არანაკლებ 5 წლისა.

სკოლის სასწავლო გეგმის ძირითადი საგნებია: პარტიის ისტორია და ლენინიზმის საკითხები (მთელი სასწავლო დროის ერთი მესამედი), პარტიული მშენებლობა, პოლიტეკონომიის საფუძვლები, მსოფლიო ისტორია, სსრ კავშირის კონსტიტუცია.

პარტიულ ორგანიზატორთა უმაღლესი სკოლის უშუალო ხელმძღვანელობა დაეკისრა საქ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის ხელმძღვანელი პარტორგანოების განყოფილებას.

ცენტრალური კომიტეტის ხელმძღვანელი პარტიული ორგანოების განყოფილებას დაევალა: 1936 წლის 1 აგვისტოსათვის შეარჩიოს პარტიულ ორგანიზატორთა უმაღლესი სკოლის მსმენელთა შემადგენლობა, 1936 წლის 15 აგვისტომდე ცენტრალური კომიტეტის პარტიული პროპაგანდისა და აგიტაციის განყოფილებასთან ერთად შეიმუშაოს სკოლაში მეცადინეობის პროგრამა, შეარჩიოს კათედრების ხელმძღვანელთა შემადგენლობა და ყოველივე ეს შეიტანოს ცენტრალურ კომიტეტში დასამტკიცებლად.

პარტორგანიზატორთა უმაღლესი სკოლის შექმნასთან დაკავშირებით, ხდება ცენტრალურ კომიტეტთან არსებული მარქსიზმ - ლენინიზმის კურსების ლიკვიდაცია.

საქ. კ. პ. (ბ) ცენტრალურ კომიტეტთან გახსნილ პარტიულ ორგანიზატორთა უმაღლეს სკოლაში მეცადინეობა დაიწყება 1936 წლის 1 ოქტომბრიდან. (ადუ).

კონსტიტუციის პროექტის განხილვა

ლენინის სახელობის ქარხანაში

სსრ კავშირის სახკომსაბჭოს თავმჯდომარის

ამხ. ვ. მ. მოლოტოვის მოხსენება

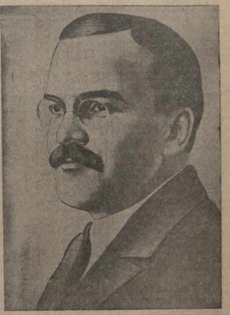

4 ივლისს, დღისით, პირველი ცვლის დამთავრების შემდეგ, მოსკოვის ვლადიმერ ილიას-ძის სახელობის ქარხანაში გაიმართა მუშათა, მოსამსახურეთა და ინჟინერ-ტექნიკურ მუშაკთა კრება, მიძღვნილი კონსტიტუციის პროექტის განხილვისადმი. სამი ათას ხუთასი კაცი მოთავსდა ვეებერთელა საამქროში, რომელიც ამ შემთხვევისათვის დარბაზად იყო გადაქცეული. მაღალ იმპროვიზებულ ტრიბუნაზე აღმართულია პორტრეტი ლენინისა, რომელიც გამოდიოდა ამ ქარხანაში 1918 წელს, პორტრეტი ხალხთა ბელადის ამხ. სტალინისა, მთავრობის თავმჯდომარის ამხ. მოლოტოვისა, პოლიტბიუროს წევრებისა და მოსკოვის ბოლშევიკთა ხელმძღვანელის ამხ. ხრუშჩოვისა.

საამქროს განიერ თაღებს შუა გამოკიდულია სტალინური კონსტიტუციისადმი მიძღვნილი ლოზუნგები და ტრანსპარანტები მისალმებებით ამხანაგების სტალინისა და მოლოტოვისადმი.

4 საათსა და 30 წუთზე საამქროში შემოდის ამხ. მოლოტოვი ამხ. ხრუშჩოვთან ერთად. ათასობით ადამიანები დგებიან სკამებიდან და დაზგებიდან, რომლებზედაც ისინი მოთავსებულან, და მხურვალედ მიესალმებიან მთავრობის თავმჯდომარეს. ამხ. მოლოტოვი მიესალმება ქარხნის ხელმძღვანელებსა და მუშებს და ადის ტრიბუნაზე. რამდენიმე წუთს გრძელდება ოვაცია ამხ. სტალინის და მისი უახლოესი თანამებრძოლის ამხ. მოლოტოვის პატივსაცემად.

ქარხნის პარტკომის მდივანი ამხ. ლიბმანი მოხსენებისათვის სიტყვას აძლევს სსრ კავშირის სახალხო კომისართა საბჭოს თავმჯდომარეს, რასაც აუდიტორია მქუხარე ტაშით ხვდება.

საამქროში აბსოლუტური სიჩუმე ჩამოვარდა. კრება განსაკუთრებული ყურადღებით ისმენს მთავრობის თავმჯდომარის მკაფიო მოხსენებას, რომელიც საათნახევარს გაგრძელდა.

ამხ. მოლოტოვი ამბობს, რომ ახალი კონსტიტუციის შემუშავება მომწიფებული საქმეა, ამას თვით ცხოვრება გვიკარნახებს. ძველმა კონსტიტუციამ დიდი საქმე გააკეთა. მის საფუძველზე ცხოვრობდა და ახლაც ცხოვრობს, იმართება და წინ მიდის ჩვენი ქვეყანა. მაგრამ 1924 წლიდან, როცა ამჟამად მოქმედი კონსტიტუცია იქნა მიღებული, მდგომარეობა ჩვენს ქვეყანაში ძირეულად შეიცვალა და ჩვენ გვესაჭიროება ახალი კონსტიტუცია, რომელიც ასახავდა ყველა ჩვენს მონაპოვარს საბჭოთა ხელისუფლების არსებობის ცხრამეტი წლის მანძილზე.

სახელმწიფო ცხოვრების ძირითად საკითხებს წარმოადგენს ორი საკითხი — ხელისუფლების და საკუთრების საკითხები. წინანდელი რევოლუციები — ბურჟუაზიული რევოლუციები სწყვეტდნენ, და ისიც ბურჟუაზიულად, მხოლოდ პირველ საკითხს — ხელისუფლების საკითხს. ისინი გაბატონებული ექსპლოატატორული კლასების ხელში ხელუხლებლად სტოვებდნენ საწარმოო საშუალებათა კერძო საკუთრებას. ხოლო ჩვენმა რევოლუციამ — პროლეტარულმა რევოლუციამ კი არა მარტო დაამხო ბურჟუაზია, გადასცა ხელისუფლება მუშათა კლასს და დაამყარა პროლეტარიატის დიქტატურა, არამედ გადასჭრა მეორე ძირითადი საკითხიც — საკუთრების საკითხი, მან ქარხნები, ფაბრიკები, ბანკები და მიწა მშრომელებს გადასცა.

ამჟამად ჩვენი სახელმწიფოს საფუძველს წარმოადგენს სოციალისტური საკუთრება, და ეს განსაზღვრავს ახალი კონსტიტუციის რაობას. მაგრამ კონსტიტუციის პროექტი ინარჩუნებს ერთპიროვნულ მეურნეთა და შინამრეწველთა წვრილი კერძო საკუთრების უფლებასაც, თუმცა ამ საკუთრების როლი ახლა უკვე უმნიშვნელოა.

კონსტიტუციის პროექტი აღიარებს სოციალისტურ პრინციპებს: ვინც არ მუშაობს, ის არც სჭამს და — თვითეულისაგან მისი უნარის მიხედვით, თვითეულს მისი შრომის მიხედვით. ამასთან კონსტიტუციის პროექტი უზრუნველჰყოფს მოქალაქეთა პირადი საკუთრების დაცვას და ეუბნება თვითეულ მოქალაქეს, რაც შენი შრომით გიშოვნია, გეკუთვნის შენ და იგი ხელუხლებელია.

ამხ. მოლოტოვი განმარტავს კონსტიტუციის უმნიშვნელოვანეს დებულებებს საბჭოთა დემოკრატიაზე, ხალხთა ურთიერთობაზე საბჭოთა ქვეყანაში, საბჭოთა კავშირში სოციალიზმის გამარჯვების მნიშვნელობაზე. იმ დროს, როცა ბურჟუაზიული სახელმწიფოები სულ უფრო და უფრო მიდიან მართვა-გამგეობის ფაშისტური ფორმებისაკენ, საბჭოთა კავშირი აცხადებს საყოველთაო, თანასწორ, პირდაპირ და ფარულ კენჭისყრას ყველა მოქალაქისათვის ხელისუფლების ადგილობრივი და ცენტრალური ორგანოების არჩევნების დროს. არავითარი განსხვავება საარჩევნო უფლებებში მუშათა და გლეხთა, აგრეთვე საბჭოთა მოქალაქეების დანარჩენ ფენებს შორის არ იქნება. მუშათა კლასმა და მისმა ხელისუფლებამ გლეხობისა და მშრომელთა სხვა ფენების მასებში ისეთი ავტორიტეტი და ისეთი ნდობა მოიპოვეს, რომ ახლა მოქალაქეთა თუნდაც განსაზღვრული ნაწილის უფლებათა შეზღუდვა ჩვენ არ გვესაჭიროება. ჩვენი კონსტიტუცია ბურჟუაზიული ფენებიდან გამოსულებსაც, აგრეთვე ყოფილ და აწლანდელ ხუცესსაც უფლებას აძლევს აირჩიოს და არჩეულ იქნას. ამხ. მოლოტოვი ამ ადგილს დასცინის იმ მშიშარა კომუნისტებს, რომელთაც აცახცახებს ის აზრი, რომ ყველა საარჩევნო უფლება ხუცესსაც ეძლევა. ამავე დროს კი, ჩვენ, ყველა საბჭოთა მოქალაქისათვის უფლებების შეზღუდვის მოხსნით, ვშვრებით იმას, რაც ჩვენი პარტიის პროგრამას შეესაბამება, და ამით გვინდა ვთქვათ: დროა ყოველმა საბჭოთა მოქალაქემ გაიგოს, ვინც უნდა ყოფილიყო იგი წარსულში, რომ მისთვის ახალი ცხოვრების გზა გახსნილია.

ის, რომ ჩვენ საარჩევნო უფლებას ყველას ვაძლევთ, მოწმობს ჩვენს ძლიერებას, მაგრამ ამავე დროს ჩვენ ახალ ვალდებულებებსაც გვაკისრებს —გავაძლიეროთ ბრძოლა საბჭოთა ხელისუფლების და მის ხელმძღვანელთა ავტორიტეტის შემდგომი აწევისათვის მშრომელთა თვალში, გვავალებს ვიყოთ კიდევ უფრო ფხიზელნი ჩვენი კლასობრივი მტრის მიმართ, რადგან ბრძოლა არ დამთავრებულა.

სსრ კავშირის 170 მილიონი მცხოვრებიდან დაახლოვებით 90 მილიონი რუსია, დანარჩენ მოსახლეობას სხვა ეროვნებათა მოქალაქენი შეადგენენ. ჩვენმა სსრ კავშირმა საშუალება მისცა წინათ ჩაგრულ პატარა ხალხებს მიეღოთ უფრო ძლიერ ხალხთა დახმარება, განევითარებინათ თავისი კულტურა, აღეზარდათ თავისი კადრები. ამ მხრივ ჩვენი მიღწევები დიდია, უდავოა. ახლა ჩვენ კიდევ უფრო შორს მივდივართ. ყველა დიდ რესპუბლიკას, რომლებიც სსრ კავშირის საზღვრებზე მდებარეობენ და რომელთაც ამასთანავე კომპაქტური ნაციონალური უმრავლესობა ჰყავთ, ეძლევათ მოკავშირე რესპუბლიკების უფლებანი და ამით—თავისუფალი გამოყოფის უფლება. მსოფლიოს არცერთი სახელმწიფო არ ანიჭებს ასეთ უფლებებს თავის ნაციონალურ უმცირესობებს. ლენინურ-სტალინური ნაციონალური პოლიტიკის შესაბამისად, ვანიჭებთ რა თვითეულ მოკავშირე რესპუბლიკას უფლებას გამოეყონ სსრ კავშირს, ჩვენს მოვალეობად მიგვაჩნდა და მიგვაჩნია ისე ვაწარმოოთ ჩვენი სახელმწიფოებრივი მუშაობა, რომ მშრომელებს არც კი აღეძრათ სსრ კავშირიდან გასვლის აზრი. პირიქით, განუწყვეტლივ მტკიცდება საბჭოთა კავშირის ხალხთა მეგობრობა, მთელი ჩვენი ქვეყნის მშრომელთა მისწრაფება უფრო მჭიდროდ დაირაზმონ და ერთმანეთს კიდევ უფრო დაუახლოვდნენ საბჭოთა რესპუბლიკების კავშირში. ამას კი უდიდესი საერთაშორისო მნიშვნელობა აქვს. ასე იქნება შემდგომშიც, თუ ჩვენი ნაციონალური პოლიტიკის გატარებაში ჩვენ ბოლშევიკურად თანამიმდევარნი ვიქნებით.

კონსტიტუციის პროექტი ჩვენი ქვეყნის, აგრეთვე მთელი მსოფლიოს, მშრომელებს უჩვენებს სოციალიზმის სახეს, უჩვენებს, თუ რამდენად არ ჰგავს სოციალიზმის ქვეყანა კაპიტალიზმის ქვეყნებს.

სოციალიზმი—ეს არის შრომის უფლება, როცა არ არის უმუშევრობა და თვითეულ მოქალაქეს უზრუნველყოფილი აქვს სამუშაო, დასვენების უფლება, რომელიც წარმოადგენს შრომის უფლების საუცხოო დამატებას, განათლების უფლება, რომელიც მთელ ხალხს გზას უხსნის კულტურული ცხოვრებისაკენ, უზრუნველყოფილი მოხუცებულობის უფლება. არცერთ კაპიტალისტურ ქვეყანაში მშრომელებს ამაზე ოცნებაც კი არ შეუძლიათ. განა მარტო ეს საკმარისი არ არის, რომ მივხვდეთ, რით განსხვავდება ჩვენი სოციალისტური ქვეყანა ყველა და ყოველგვარი ბურჟუაზიული ქვეყნისაგან.

რაშია ჩვენი კონსტიტუციის აზრი და სული? — კითხულობს ამხ. მოლოტოვი.

და იქვე უპასუხებს:

— ჩვენი კონსტიტუციის სული, მისი აზრი, განისაზღვრება იმით, რომ იგი გამოხატავს სოციალიზმის საბოლოო გამარჯვებისათვის მებრძოლ მშრომელთა ინტერესებს.

ამხ. მოლოტოვის განცხადებას, რომ ჩვენი სახელმწიფოს ხელმძღვანელი ბირთვი არის და იქნება, ისე როგორც დღემდე იყო, კომუნისტური პარტია, — კრება ხანგრძლივი ტაშით ხვდება.

ვინ-ღა არ იცის, ამბობს ამხ. მოლოტოვი, — რომ ჩვენი სახელმწიფოს, მთელი ჩვენი მშენებლობის ხელმძღვანელ ძალას წარმოადგენს ბოლშევიკური პარტია, რომ ჩვენი ბელადია ამხანაგი სტალინი!

კრება მხურვალე ოვაციას უმართავს ხალხთა ბელადს, ყოველი მხრიდან გაისმის შეძახილები: „გაუმარჯოს ამხანაგ სტალინს!" ოვაცია კვლავ იფეთქებს, როცა ამხ. მოლოტოვი აცხადებს, რომ კონსტიტუციის პროექტს, რომელიც ამხანაგ სტალინის უშუალო ხელმძღვანელობით არის შემუშავებული, ჩვენ სრული უფლებით სტალინურს ვუწოდებთ. ამხ. მოლოტოვი შემდეგ ლაპარაკობს იმაზე, რომ ჩვენი კონსტიტუცია, როცა მოქალაქეებს უფლებებს ანიჭებს, მთელი სიცხადით მოაგონებს მათ მათს მოვალეობებსაც. ეს მოვალეობანია — იშრომონ და განამტკიცონ შრომის დისციპლინა, დაიცვან ხალხის მიერ მოპოვებული კონსტიტუცია, შეასრულონ საბჭოთა კანონები და სოციალისტური საერთო ცხოვრების წესები, დაიცვან თავისი სამშობლო მტრებისაგან.

მოხსენების დასკვნით ნაწილში ამხ. მოლოტოვი ლაპარაკობს იმაზე, რომ ახალი კონსტიტუციის მნიშვნელობა მით უფრო დიდი იქნება, რაც უფრო გავაძლიერებთ მთელ ჩვენს მუშაობას და რაც უფრო უკეთ გამოვიყენებთ კონსტიტუციით მონიჭებულ უფლებებს გადაუდებელი პრაქტიკული ამოცანების განსახორციელებლად: სტახანოვური მოძრაობის ორგანიზაციის გასაუმჯობესებლად და მთელ ჩვენს სახალხო მეურნეობაში მოწინავე ტექნიკის ნამდვილად დასანერგავად, მოსავლისათვის მასობრივი ბრძოლის გასაჩაღებლად, ისეთი კანონების სწორად გასატარებლად, როგორიცაა დეკრეტი აბორტების აკრძალვის შესახებ მისი დიდი ზრუნვით ჩვენს დედებსა და დებზე და ჩვენს მომავალ თაობაზე, ან დეკრეტი ახალი სესხისა და წინანდელ სესხთა კონვერსიის შესახებ, რომელიც აუცილებელია ჩვენი მთავარი პოზიციების განსამტკიცებლად მეურნეობაში, კულტურასა და თავდაცვაში, ჩვენი ქვეყნის თავდაცვის საქმის ყოველმხრივ უზრუნველსაყოფად. დასასრულ ამხ. მოლოტოვი მოუწოდებს ქარხნის კოლექტივს ხმა მისცეს ახალ კონსტიტუციას ახალი ბოლშევიკური საქმეებით.

ამხ. მოლოტოვი თავის მოხსენებას ათავებს იმ აზრზე მითითებით, რომელიც ამხ. სტალინმა გამოსთქვა მოხსენებაში კონსტიტუციის შესახებ ც. კ-ის ივნისის პლენუმზე. ის ლაპარაკობს, რომ კონსტიტუციაში აღბეჭდილია ის, რაც უკვე მოპოვებულია ჩვენი ქვეყნის მშრომელთა მიერ შეუპოვარი ბრძოლით. ჩვენი ქვეყნის მშრომელებისათვის ახალი კონსტიტუცია — ეს არის სოციალიზმის შემდგომ გამარჯვებათა საფუძველი: კაპიტალისტური ქვეყნების მშრომელებისათვის ჩვენი კონსტიტუცია — ეს არის პროგრამა ბრძოლისა თავისი თავისუფლებისა და ბედნიერებისათვის. თავისი ნათელი მომავლისათვის.

ეს სიტყვები იწვევენ ტაშის ახალ გრიალს, რომელიც რამდენიმე წამის შემდეგ ახალი სიძლიერით იფეთქებს, როცა ღებულობენ მისალმებას ამხანაგ სტალინისადმი.

ამხანაგ მოლოტოვის მოხსენების გამო გაიმართა დიდი კამათი. გამოვიდნენ: ქარხნის დეპუტატთა ჯგუფის თავმჯდომარე, ძველი მუშა ამხ. მატალაევი, ხარატი ლიუტგენსი — ფაშისტების მიერ მხეცურად დახვრეტილი გერმანელი კომუნისტის ცოლი (მის სიტყვას სთარგმნის მეინსტრუმენტე ფიდლერი — მისი ძმა, რომელიც ამავე ქარხანაში მუშაობს), ინჟინერი კოზლოვი, კომკავშირელი კრუგალოვა, მხმელი აფანასიევი, ოსტატი პაშინკინი, ინჟინერი ლორდინი და მუშა-ქალი რადიონოვა. ამხ. მატალაევმა გაიხსენა მეფის შეკვეცილი მანიფესტი, გამოცემული 1905 წელს, რომელზედაც მუშებმა სიმღერა შეთხზეს:

Царь испугался,
Издал манифест:
Мертвым—свободу,
Живых—под арест.

ამხ. მატალაევს მოჰყავს ნაწყვეტი პოლონეთის კონსტიტუციიდან, სადაც ნათქვამია, რომ პრეზიდენტი პასუხისმგებელია ღვთისა და ისტორიის წინაშე. ხალხი სადღაა?! — გაიძახის ორატორი.

— კონსტიტუციის პროექტი — ეს არის ოქროს სტალინური წიგნი, რომელიც მთელ მსოფლიოში იკაშკაშებს, — განაცხადა ამხ. მატალაევმა.

ამხ. ლიუტგენსმა დიდი მღელვარებით ილაპარაკა იმაზე, თუ როგორ დასდო თავი ფაშისტურ ეშაფოტზე მისმა ქმარმა, რომელიც თავისი ხალხის ბედნიერებისათვის იბრძოდა. როცა ჩემმა 12 წლის ბავშვმა — პიონერმა წაიკითხა მამის გამოსათხოვარი წერილი, რომელშიც იგი მოუწოდებდა ბავშვებს ყოფილიყვნენ მებრძოლნი, მან უპასუხა: „მამაჩემისათვის შურს ვიძიებ".

ამხ. კოზლოვმა, კრუგალოვამ, აფანასიევმა, პაშინკინმა, ლორდინმა და რადიონოვამ დიდად მოიწონეს კონსტიტუციის პროექტი და აღტაცებით ილაპარაკეს იმ უფლებებზე, რომლებითაც საბჭოთა მოქალაქეები სარგებლობენ.

— კონსტიტუცია — ეს არის ჩვენი ციხე-სიმაგრე, ხოლო უცხოელი მუშებისათვის — იარაღი კაპიტალისტების წინააღმდეგ ბრძოლაში, — განაცხადა ამხ. როდიონოვამ.

კრება იღებს მისალმებას ამხ. მოლოტოვისადმი. თავმჯდომარეს უნდა კამათი შესწყვიტოს, მაგრამ კრება ითხოვს კიდევ ამხ. ხრუშჩოვის გამოსვლას. მოსკოვის ბოლშევიკების ხელმძღვანელი მოუწოდებს ქარხნის კოლექტივს სტალინურ კონსტიტუციას უპასუხოს სტახანოვური მოძრაობის ახალი აღმავლობით, შრომის ნაყოფიერების გადიდებით, საწარმოო პროგრამის გადაჭარბებულად შესრულებით. ამთავრებს რა თავის სიტყვას, ამხ. ხრუშჩოვი წარმოსთქვამს „ვაშას" ბელადისა და მასწავლებლის ამხანაგ სტალინის და მისი უახლოესი თანამებრძოლის ამხ. მოლოტოვის პატივსაცემად.

ამხ. მოლოტოვი საბოლოო სიტყვაში უპასუხებს შემოსულ შეკითხვებზე საბჭოთა კავშირის საერთაშორისო მდგომარეობის შესახებ.

კრება იღებს რეზოლუციას, რომელიც იწონებს კონსტიტუციის პროექტს. კრების დახურვისას პარტკომის მდივანი ამხ. ლიბმანი არწმუნებს ამხ. მოლოტოვს და ხრუშჩოვს, რომ ქარხნის კოლექტივი თავს გაართმევს მისთვის დაკისრებულ ამოცანებს, და იუწყება, რომ ქარხნის მუშათა, მოსამსახურეთა და ინჟინერ-ტექნიკურ მუშაკთა 99,7 პროცენტმა უკვე მოაწერა ხელი სესხზე. ამხ. მოლოტოვი ემშვიდობება მუშებს და გაიძახის:

„სტალინური კონსტიტუციის დროშის ქვეშ გისურვებთ, ამხანაგებო, ახალ-ახალ წარმატებებს".

გაისმის ვაშას გუგუნი. ათასობით ადამიანები აღფრთოვანებით მღერიან „ინტერნაციონალს". ამხ. მოლოტოვი და ხრუშჩოვი ქარხნიდან წავიდნენ. ისინი უამრავმა მუშებმა გააცილეს.

სახალხო დღესასწაული

კონსტიტუციის დღე მოსკოვში

მოსკოვი, 6 ივლისი. დედა-ქალაქის პარკებმა ფართოდ გააღეს კარი მოსკოვის მშრომელებისათვის. დილიდანვე მრავალი ხალხი მოაწყდა გორკის სახელობის კულტურისა და დასვენების ცენტრალურ პარკს. პარკის ფართო და ჩრდილიანი ხეივნები მოიცვა ბავშვების ჟრიამულმა, სიცილ-კისკისმა, ორკესტრების ხმაურმა. ათას ბავშვზე მეტმა მიიღო მონაწილეობა მარშის „სამშობლოს" შესრულებაში. მეცნიერებათა აკადემიიდან მოსული მეცნიერები ესაუბრებოდნენ ბავშვებს საბჭოთა კავშირის ბუნებრივ სიმდიდრეთა შესახებ, პროპაგანდისტებმა უამბეს პატარებს კონსტიტუციის ახალი პროექტის შესახებ.

საღამოს მწვანე თეატრს უამრავი ხალხი მიაწყდა. ახალი კონსტიტუციის შესახებ მოხსენებით გამოვიდა რ. ს. ფ. ს. რ. სახკომსაბჭოს თავმჯდომარე ამხ. სულიმოვი.

სოკოლნიკის კულტურისა და დასვენების პარკში 40 ათასზე მეტმა მშრომელმა მოიყარა თავი კონსტიტუციის დღის აღსანიშნავად. აქ მოხსენებით გამოვიდა იუსტიციის სახალხო კომისარი ამხ. კრილენკო.

100 ათასზე მეტი მშრომელი დაესწრო კონსტიტუციის დღესასწაულს ამხ. სტალინის სახელობის იზმაილოვის კულტურისა და დასვენების პარკში. საღამოს პარკის ერთერთ მოედანზე 12 ათასიანი აუდიტორიის წინაშე გამოვიდა საკ. კ. პ. (ბ) ც. კ. პარტიული პროპაგანდის განყოფილების გამგე ამხ. სტეცკი.

შუადღე გადასული იყო, როცა დიდი წითელი მოედნის ტრიბუნებზე გამოჩნდნენ სტუმრები. 6 ივლისი—კონსტიტუციის დღე განსაკუთრებული აღფრთოვანებით აღნიშნეს მოსკოვის ფიზკულტურელებმა. მწყობრი რიგებით, ჯანსაღი და მზისაგან დამწვარნი მიდიოდნენ ისინი დედაქალაქის ყოველი კუთხიდან წითელი მოედნისაკენ. ის იყო საათის ისარმა სპასკის კოშკზე 13-ს მიაღწია, რომ მავზოლეუმის მარცხენა მხარეს გამოჩნდნენ **ამხ. სტალინი, მოლოტოვი, კალინინი, ორჯონიკიძე, მიქოიანი, ჩუბარი, ანდრეევი, კოსიორი, ეჟოვი, ხრუშჩოვი, დიმიტროვი.** ტაშის გრიალმა ქუხილივით მოიცვა მთელი მოედანი. ჯანსაღი და ბედნიერი თაობა ესალმებოდა ხალხთა ბელადს, საყვარელ და ძვირფას მასწავლებელს — სტალინს და მის თანამებრძოლებს.

პარადს დაესწრნენ აგრეთვე ამხ. იაგოდა, შკირიატოვი, სტეცკი, მანუილსკი, პიატნიცკი, ბულგანინი, ფრანგი მწერალი ანდრე ჟიდი და სხვ.

გაისმა ძახილი—„სმენა" და გაიხსნა ფიზკულტურელთა მწყობრი რიგებით გაჭედილი ვეებერთელა მოედანი. ამხ. ხარჩენკომ, კოსარევმა, შვერნიკმა და ილინსკიმ ჩამოიარეს წითელი მოედანი. შემდეგ ფიზკულტურელებს სიტყვით მიმართა საკავშირო სახკომსაბჭოსთან არსებული ფიზკულტურის და სპორტის საქმეთა კომიტეტის თავმჯდომარემ ამხ. ხარჩენკომ. მოკლე და მოხდენილი სიტყვით გამოვიდა ამხ. კოსარევი.

შემდეგ გაიმართა ფიზკულტურელთა დემონსტრაცია. გრანდიოზული, მხატვრული და მართლაც ფერადი სანახაობას წარმოადგენდა ამ დროს წითელი მოედანი. მხიარული ფიზკულტურელები, ფეხბურთელები, ველოსიპედისტები, ბავშვები პედალიანი ავტომობილებით, ხოლო ფიზკულტურელთა კოლონა 4.300 ბავშვის შემადგენლობით, წითელი არმიის ფიზკულტურელები.

საღამოს 16 საათსა და 10 წუთზე დამთავრდა ეს იშვიათი სანახაობა. მოედანს გაიარა მოსკოვის გარნიზონის ნაკრებმა ორკესტრმა 800 ორკესტრანტის შემადგენლობით. დაიწყო დღესასწაულის მეორე ნაწილი. მოედანზე შემოვიდა 2.000 ფიზკულტურელი. სიჩუმე გამეფდა რამდენიმე წუთით და გაისმა ქუხილივით ძლიერი ძახილი „2000 კაცის შეერთებული ხმებით: **„გაუმარჯოს ჩვენს მშობლიურ დიდ სტალინს! ვაშა"!**

შემდეგ გაიმართა უკრაინის ფიზკულტურელებისა და ბელორუსიის გიმნასტების გამოსვლა. მოულოდნელად წითელ მოედანზე გაფინეს ვეებერთელა ხალიჩა. თითქოს მოედანზე მწვანე ბალახი ამოსულა. გაიმართა ფეხბურთი, შეჯიბრება სირბილში. ყველაფერი ეს ხალიჩაზე ხდება.

უკვე შებინდდა, როცა დღესასწაული დამთავრდა.

ტფილისში

მიტინგი „დინამოს" სტადიონზე

6 ივლისს, „დინამოს" სტადიონზე გაიმართა ტფილისის მშრომელთა გრანდიოზული მიტინგი, მიძღვნილი საბჭოთა კავშირის ახალი კონსტიტუციისადმი. მიტინგს ათიათასამდე კაცი დაესწრო.

სტადიონის ტრიბუნები მორთულია პლაკატებითა და ლოზუნგებით. შესავალ კარებს საბჭოთა კავშირის ახალი კონსტიტუციის შემოქმედის, ხალხთა დიდი ბელადის—ამხანაგ სტალინის ვეებერთელა პორტრეტი ამშვენებს. სტადიონზე წამდაუწუმ დაჰქრის ორი თვითმფრინავი, რომლებიც ჰყრიან კონსტიტუციისადმი მიძღვნილ ფურცლებს და ბროშურებს კონსტიტუციის კანონპროექტის ტექსტით.

საღამოს 7 საათზე იწყება მიტინგი. მიტინგს ხსნის ტფილისის საბჭოს თავმჯდომარე ამხ. მ. ნიორაძე, რომელიც პირველ სიტყვას აძლევს საქ. კ. პ. (ბ) ა-კ სამხარეო კომიტეტის მდივანს ამხ. ს. კუდრიავცევს. მრავალრიცხოვანი აუდიტორია მქუხარე ტაშით ხვდება მას.

— საბჭოთა კავშირის ახალი კონსტიტუცია,—ამბობს ამხ. კუდრიავცევი, — საერთაშორისო ისტორიული მნიშვნელობა აქვს. ასეთი კონსტიტუცია არა აქვს არც ერთ ქვეყანას მსოფლიოში. სტალინური კონსტიტუციის საერთაშორისო - ისტორიული მნიშვნელობა იმაში მდგომარეობს, რომ ის რაზმავს ყველა ქვეყნის მშრომელთ კაპიტალიზმთან საბრძოლველად, საბჭოთა კავშირის დასაცავად, აძლიერებს მათში რევოლუციურ თვითშეგნებას.

— დღეს, საბჭოთა კავშირის ხალხთა კონსტიტუციის დღეს, ჩვენ მთელი ქვეყნის გასაგონად უნდა განვაცხადოთ:

— სტალინური კონსტიტუცია არის საბჭოთა კავშირის უდიდესი გამარჯვება. მთელი ქვეყნის მშრომელნო, მიბაძეთ საბჭოთა კავშირის ხალხთა მაგალითს!

შემდეგ ახალი კონსტიტუციის მნიშვნელობაზე ვრცელი სიტყვა წარმოსთქვა ამხ. ა. შერიამ.

მიტინგმა დაადგინა მისასალმებელი დეპეშები გაეგზავნოს საბჭოთა კავშირის ახალი კონსტიტუციის შემოქმედს ამხანაგ სტალინს და ამიერ-კავკასიაში სოციალიზმის გამარჯვებათა ორგანიზატორს ამხ. ლავრენტი ბერიას.

o

მიტინგის შემდეგ გაიმართა ბაქოს და ტფილისის ფეხბურთელთა შეჯიბრება. ბაქოს მხრიდან თამაშობდა „სპარტაკი", ტფილისიდან „ბურევესტნიკი".

საინტერესო და დაძაბული თამაშის შემდეგ შეჯიბრება 2:2 ანგარიშით დამთავრდა.

კარნავალი

5 და 6 ივლისს, კონსტიტუციის დღის აღსანიშნავად, ტფილისის ბაღებში გაიმართა ტფილისის მშრომელთა გრანდიოზული სეირნობა.

დიდი კარნავალი მოეწყო კულტურისა და დასვენების პარკში. კარნავალში მონაწილეობა მიიღო 30 ათასამდე კაცმა. დილიდან პარკმა ფართოდ გაუღო კარი ბავშვებს. მათთვის სპეციალური პროგრამით მოეწყო დღესასწაული. მთელი დღე სრული დატვირთვით მუშაობდა საბავშვო რკინიგზა, რომელიც პარკში ბავშვებისათვის ყველაზე საინტერესო გასართობს წარმოადგენს.

საღამოს პარკი აჭრელდა საკარნავალო ტანსაცმლიანი მოსეირნეებით. ელვარებენ ფერადფერადი ნიღბები, ბრწყინავენ ნაირნაირად შემკული კაბები. ზღვა ხალხი მუსიკით ირევა პარკის ფართო ხეივნებში.

განუწყვეტლივ მუშაობდა საპარაშუტო კოშკი, საბავშვო რკინის გზა. ბაღში უკრავდა რამდენიმე ორკესტრი, ესტრადებზე გამოდიოდნენ ხალხური გუნდები და ტფილისის საუკეთესო არტისტული ძალები.

კონსტიტუციის დღე ნამდვილ მასობრივ დღესასწაულად გადაიქცა. ამ დღეს ტფილისის ბაღებში და სტადიონებზე 150 ათასამდე მშრომელმა გაიარა.

მ. ი. კალინინი

კონსტიტუციის სტალინური პროექტი

სსრ კავშირის ახალი კონსტიტუციის პროექტმა იმდენად ღრმა ინტერესი გამოიწვია ხალხის ფართო მასებში, რომ მუშათა, კოლმეურნეთა და მშრომელთა არცერთი კრება არ უვლის გვერდს ამ საკითხს.

არა მარტო ჩვენი ქვეყნის პრესა, არამედ უკლებლივ მთელი მსოფლიოს პრესაც, ამათუიმ სახით აგრეთვე განიხილავს მას.

არ დარჩენილა არცერთი ქვეყანა, არცერთი საზოგადოებრივ-სოციალური ფენა, რომლებიც ასე თუ ისე არ გამოხმაურებოდნენ და რომლებსაც არ გამოეთქვათ თავიანთი აზრი ჩვენი კონსტიტუციის პროექტის შესახებ. რა მიზეზები აიძულებენ მთელ მსოფლიოს გამოეხმაუროს მსოფლიოს ერთერთი ქვეყნის — ჩვენი ქვეყნის სახელმწიფო წყობილების კანონის გამოქვეყნებულ პროექტს? განა ბურჟუაზიულ ქვეყნებში ცოტა გამოიცა და იცემა ყოველგვარი საკანონმდებლო აქტები? რატომ არის, რომ სწორედ ამ ჩვენს საკანონმდებლო აქტს ასე ძლიერ ეხმაურებიან საბჭოთა კავშირის ფარგლების გადაღმა?

მთელი ბურჟუაზიული პრესა, რომელიც გაბატონებული კლასების ინტერესებს გამოხატავს და ზოგჯერ ნეიტრალობის და ობიექტიურობის ნიღაბქვეშ იმალება, არსებითად გააფთრებულ კამპანიას ეწევა ახალი კონსტიტუციის პროექტის წინააღმდეგ.

მთელი რიგი ბურჟუაზიული გაზეთები, რომლებიც მუდამ საბჭოთა კავშირის წინააღმდეგ გამოდიან, პირდაპირ ამბობენ, რომ ეს არის ბოლშევიკური ნაღმი, ბოლშევიკური ომის „მათი იდეალური და უმანკო ბურჟუაზიული სამყაროს მიმართ". ეს პრესა ჩირქს სცხებს, ამახინჯებს პროექტის არსს, მაგრამ ამავე დროს მას შეგნებული აქვს, რომ სუსტია მისი საბუთები მკითხველთა წინაშე, რის გამო აბრუებს მათ დასკვნითი არგუმენტით, რომ პროექტი პროექტად დარჩება და კონსტიტუცია ცხოვრებაში არ გატარდებაო.

მსოფლიო ორ ნაწილად გაიყო. ერთი ნაწილი, რომელიც კაპიტალისტურ ქვეყნებში მოსახლეობის უდიდეს უმრავლესობას შეადგენს, — მუშები, ინტელიგენციის ნაწილი და ღარიბი გლეხობა, — ღრმა თანაგრძნობას უცხადებენ ჩვენს კონსტიტუციას და ამბობენ, რომ იგი უაღრესად ფართო პერსპექტივებს ჰქმნის დემოკრატიის განვითარებისათვის; მეორე ნაწილი, ბურჟუაზიულ-ფაშისტური, მკაცრად ილაშქრებს კონსტიტუციის წინააღმდეგ, ყოველივე ღონეს ხმარობს იმისათვის, რომ სახელი გაუტეხოს მას უცხოეთის ქვეყნების ხალხის მასების თვალში.

არსებითად კონსტიტუციის პროექტის ყველაზე მიუღებელი პუნქტები ბურჟუაზიისათვის არის მუხლები 1-დან 12-მდე ჩათვლით, ე. ი. მთელი პირველი კარი და, განსაკუთრებით მე-5 მუხლი, რომელიც ამბობს: „სოციალისტურ საკუთრებას სსრ კავშირში აქვს ან სახელმწიფო საკუთრების ფორმა (საყოველთაო სახალხო კუთვნილება), ან კოოპერატიულ-საკოლმეურნეო საკუთრების ფორმა (ცალკეულ კოლმეურნეობათა საკუთრება, კოოპერატიულ გაერთიანებათა საკუთრება)".

ამის გამო ფრანგული გაზეთი „ტანი" ა-წ 15 ივნისის ნომერში სწერს:

„ეს წინანდებურად არის ლენინის მიერ დამყარებული რეჟიმი ერთი განსაზღვრული სოციალური კლასის სასარგებლოდ, რომელიც პრივილეგიურ კლასად არის გამოცხადებული, რაც არ ეგუება თავისუფლების, თანასწორობის და დემოკრატიის არავითარ ჯანსაღ ცნებას. ეს რეჟიმი იწყებს იმით, რომ ყოველ მოქალაქეს ართმევს უფლებას თავისუფლად განავოს ის, რაც საკუთარი შრომით მოიპოვა. საკუთრების უფლება ძლივ მოსპობილი რჩება; საბჭოთა სახელმწიფო არის სოციალისტური სახელმწიფო, სადაც „სოციალისტურ საკუთრებას" ეძლევა ან ნაციონალური კუთვნილების ანდა კოოპერატიული საკოლმეურნეო საკუთრების ფორმა, ამ საერთო წესიდან ერთადერთი გამონაკლისი დაშვებულია ინდივიდუალურად მომუშავე გლეხების და სახლში მომუშავე ხელოსანთა მცირე კერძო მეურნეობის სასარგებლოდ. დანარჩენებისათვის კი კანონით დაშვებულია მხოლოდ ბინის, საოჯახო მეურნეობის, ყოველდღიური საჭიროების და კომფორტის საგნების პირადი საკუთრება".

კაპიტალისტური პრესა სხვადასხვა ვარიაციებით ამტკიცებს, რომ დემოკრატიზმი შესაძლებელია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ შენარჩუნებული იქნება საწარმოო იარაღების საკუთრება, ე. ი. კაპიტალისტური წყობილების შენარჩუნების დროს. ამასთან ამ აზრს მკითხველს მუდამ ნიღაბაფარებული სახით სთავაზობენ.

კაპიტალისტური პრესა თითქმის მიკროსკოპით სინჯავს კონსტიტუციის არსს, ცდილობს აღმოაჩინოს მასში ბურჟუაზიულ-დემოკრატიული თვისებანი და, ვერ პოულობს რა სასურველს, ამბობს, რომ ჩვენი კონსტიტუცია არ იცავს კერძო საკუთრებას, არ იცავს კაპიტალს და, მაშასადამე, იგი არც დემოკრატიულიაო. პრესა, ბურჟუაზიის ყველა წარმომადგენელი სწერს: „ამ კონსტიტუციაში ხომ არ არის ბურჟუაზიული ჩანასახების განვითარების ტენდენციები, ან თუნდაც ზოგიერთი ნიშანი" და როდესაც წაიკითხავენ კონსტიტუციას, იმედგაცრუებული ამბობენ: „ბოლშევიკები ბოლშევიკებად რჩებიან". (ტაში).

ჩვენი კონსტიტუციის პროექტი სწორედ იმიტომ იწვევს ბურჟუაზიის სიძულვილს, რომ ის კონსტიტუცია, ნათლად გამოხატავს იმ უდიდეს წარმატებებს, რომლებსაც მიაღწია პროლეტარიატმა საბჭოთა ხელისუფლების არსებობის 19 წლის განმავლობაში. სხვანაირად არც შეიძლება იყოს. ძირითადი დასკვნა, რომელიც გამომდინარეობს ახალი კონსტიტუციის გამოცემის ფაქტიდან, ხომ იმაში მდგომარეობს, რომ ახლა ისეთ უდიდეს ქვეყანაში, როგორიც საბჭოთა კავშირია, მთელი მსოფლიოს წინაში პრაქტიკულად დამტკიცებულია, რომ უკლასო საზოგადოება ქიმერა კი არ არის, კომუნისტების საააგიტაციო ხერხი კი არ არის, არამედ უეჭველი და უდავო ფაქტია.

კაცობრიობის საუკეთესო ადამიანები მთელი ასეული წლების განმავლობაში ოცნებობდნენ ისეთი საზოგადოების შექმნაზე, სადაც არ იქნებოდა ადამიანის ჩაგვრა და ექსპლოატაცია ადამიანის მიერ; ბურჟუაზიულმა მეცნიერებმა ამდენივე დრო დაჰკარგეს იმის მტკიცებაზე, რომ ასეთი საზოგადოება შეუძლებელიაო. საბჭოთა კავშირის მუშათა კლასმა პრაქტიკულად დაამტკიცა, რომ სოციალისტური საზოგადოება არა თუ შესაძლებელია, არამედ ის უკვე აშენებულია, და ეს საზოგადოება მოიცავს დედამიწის ერთ მეექვსედ ნაწილს და 170 მილიონ მოსახლეობას.

○

რა არის კონსტიტუცია? ეს, უწინარეს ყოვლისა, არის იურიდიული გაფორმება სინამდვილეში არსებული ურთიერთობისა ადამიანთა შორის. ჩვენი კონსტიტუცია — ეს დეკლარაცია კი არ არის, „კომინტერნის დოკუმენტი" კი არ არის რევოლუციური აგიტაციის გასაწევად, როგორც ამის დახატვას ცდილობს ზოგიერთი ფაშისტური პოლიტიკანი და დემაგოგი, ეს არის იურიდიული დოკუმენტი, რომელიც კანონით ადასტურებს არსებულ სოციალურ-ეკონომიურ ურთიერთობებს, რომლებიც უკვე შექმნილია ჩვენს სახელმწიფოში.

თუ კონსტიტუციაში წაიკითხავთ 118, 119, 120 და 121 მუხლებს, ნათელი გახდება, რომ საბჭოთა კავშირის მთელ მოსახლეობას, ბურჟუაზიულ ქვეყნებში იგრეთწოდებულ „სოციალურ ქვედა ფენებს". (ე. ი. მუშათა კლასს, ღარიბებს და საშუალო გლეხობას), ჩვენში ისეთი უფლებები აქვთ, რომლებითაც საბჭოთა კავშირის ფარგლებს გარეთ მხოლოდ პრივილეგიური კლასები სარგებლობენ. რომელ ქვეყანაში, გარდა სსრ კავშირისა, არსებობს კანონით დაწესებული ყოველწლიური შვებულებები მუშებისა და მოსამსახურეებისათვის? სადა აქვს მშრომელ ადამიანს თავისი უბრალო ფიზიკური შრომისათვის, და არა პოლიციაში და რევოლუციურ მოძრაობასთან საბრძოლველად შექმნილ ყოველგვარ სხვა დაწესებულებაში სამსახურისათვის (ასეთ ადამიანებს ბურჟუაზია თითქმის ყველა ქვეყანაში უზრუნველჰყოფს), უფლება სახელმწიფოებრივი უზრუნველყოფისა მოხუცებულობის დროს, ანდა ავადმყოფობისა და შრომის უნარის დაკარგვის დროს. არსად მსოფლიოში მშრომელთა ასეთი უფლებები არა აქვთ, და სანამ ხელისუფლების სათავეში ბურჟუაზია დგას, არც ექნებათ.

ჩვენში ყველა მშრომელს აქვს შრომის უფლება. ჩვენი მეურნეობის სოციალისტური სისტემა უზრუნველჰყოფს სამუშაოს მიღებას და მის ანაზღაურებას სოციალიზმის პრინციპით — „თვითეულისაგან მისი უნარის მიხედვით, თვითეულს მისი შრომის მიხედვით". ჩვენში არ არიან და არც შეიძლება იყვნენ უმუშევარნი.

დასასვენებელი სახლებით, კურორტებითა და სანატორიუმებით სარგებლობის უფლება, უფლება უფასო განათლებაზე თვით უმაღლეს განათლებამდე, ქალის ინტერესების დაცვა სახელმწიფოს მიერ და მისი ნამდვილად, და არა ბურჟუაზიულად გათანასწორება უფლებებით მამაკაცთან და სხვ. — განა შეიძლება შევხედოთ რამდენადმე მაინც ანალოგიურ მდგომარეობას კაპიტალისტური ქვეყნების კონსტიტუციებში?

ჩვენი კონსტიტუციის პროექტს მხოლოდ სახელი აქვს საერთო ბურჟუაზიულ ქვეყნების კონსტიტუციებთან, არსებითად კი მათ შორის უდიდესი პრინციპული განსხვავებაა ჩვენს კონსტიტუციასა და ყოველი კაპიტალისტური ქვეყნის, თუნდაც ყველაზე დემოკრატიული ქვეყნის, კონსტიტუციას შორის ისეთივე პრინციპული განსხვავებაა, როგორიც არსებობს პროლეტარიატსა და ბურჟუაზიას შორის.

ჩვენს კონსტიტუციას აქვს ყველა ის ფორმა, ყველა ის თვისება, რომლებიც რევოლუციურ კლასს — პროლეტარიატს ახასიათებს. კაპიტალისტურ ქვეყნებში კი, როგორი კონსტიტუციებიც უნდა იყოს იქ, ეს კონსტიტუციები თავისი ფორმებითაც და თვისებებითაც ყოველთვის იქნება მეურნეობის კაპიტალისტური წყობილების გამომხატველი და კანონის ძალით დაიცავს ამ მეურნეობას, გაბატონებული კლასების ინტერესებს.

ყოველი მშრომელი ადამიანი, თუ ის შეადარებს ჩვენს კონსტიტუციას, რომელიც გინდა ბურჟუაზიული ქვეყნის კონსტიტუციას, და მისი მეშვეობით შეადარებს ჩვენს საბჭოთა წყობილებას ყოველი კაპიტალისტური ქვეყნის სახელმწიფოებრივ წყობილებას, დაინახავს ამ პრინციპულ განსხვავებას და საბჭოთა წესწყობილების მთელ უპირატესობას ბურჟუაზიულ წესწყობილებასთან შედარებით. ამ განსხვავებას მარტო ჩვენ კი არ ვხედავთ. ამ განსხვავებას ხედავენ მთელი მსოფლიოს მუშები და მშრომელნი.

არა მარტო ჩვენი ქვეყნის, არამედ მთელი მსოფლიოს მუშათა კლასი და მშრომელნი აღტაცებით ხვდებიან ახალ კონსტიტუციას. ამავე დროს მტრები, რომლებსაც, რასაკვირველია, შეუძლიათ დაეთანხმონ ჩვენი კონსტიტუციის ცალკეულ მუხლებს (მაგალითად, მე ეჭვი არ მეპარება, რომ ბურჟუაზიისათვის, ალბათ, უსიამოვნო არ იქნება ნახოს ჩვენს კონსტიტუციაში პუნქტი, რომელიც საარჩევნო უფლებას ანიჭებს ყველა იმას, ვინც აქამდე იმით არ სარგებლობდა), ყოველმხრივ იბრძოლებენ მის წინააღმდეგ.

○

პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პლენუმზე ამხანაგმა სტალინმა სრული ანალიზი გაუკეთა პოლიტიკურ ეკონომიურ და კლასობრივ ცვლილებებს ჩვენი საზოგადოების სტრუქტურაში და ამ ცვლილებათა პროცესიდან მან გააკეთა დასკვნები საყოველთაო არჩევნების შემოღების მიზანშეწონილობის შესახებ.

საყოველთაო არჩევნებზე რომ ვილაპარაკოთ, მასში მონაწილეობას იღებენ არა მარტო საბჭოთა ხელისუფლების ერთგული ადამიანები, არამედ ის ადამიანებიც, რომლებიც ოდესღაც საბჭოთა ხელისუფლების წინააღმდეგ იბრძოდნენ და ჯერ კიდევ ამ ცოტა ხნის წინათ მოკლებული იყვნენ საარჩევნო უფლებებს. იმ დიდძალ შეკითხვებში, რომლებიც ჩვენ მოსახლეობისაგან მოგვდის, გვეკითხებიან: „ნუ თუ ახალი კონსტიტუციით საარჩევნო უფლებები მიენიჭებათ მღვდლებს, რატომ ეძლევათ საარჩევნო უფლებები ყოფილ კულაკებს, რა პოლიტიკური საფუძველი აქვს ამასო?"

ასეთი კითხვები სავსებით ბუნებრივია. მოსახლეობის ჩვენი აქტიური ნაწილის საგრძნობი რაოდენობა, განსაკუთრებით პარტიული აქტივი, მხურვალე მონაწილეობას იღებდა სამოქალაქო ომში, კოლექტივიზაციის განვითარებაში, ე. ი. ისინი ებრძოდნენ იმ ადამიანებს, რომლებიც ამჟამად ახალი კონსტიტუციის ძალით აღდგენილი იქნებიან საარჩევნო უფლებებში. საარჩევნო სისტემა ახალი კონსტიტუციის პროექტის მიხედვით პირველ რიგში ეხება გლეხებს, რომლებიც, ისე, როგორც მოსახლეობის ყველა ჯგუფი, მონაწილეობას იღებენ არჩევნებში თანასწორ საფუძვლებზე. მოქმედი კონსტიტუციის თანახმად, ხელმძღვანელობენ რა მე-9 მუხლით, ქალაქებში სსრ კავშირის საბჭოების ყრილობაზე ირჩევენ შემდეგი ანგარიშით: ერთ დეპუტატს 25 ათას ამომრჩეველზე, ხოლო სოფელ ადგილებში — ერთ დეპუტატს 125 ათას მცხოვრებზე. პარტია არ მალავდა ქალაქისა და სოფლის მოსახლეობის წარმომადგენლობაში ასეთი განსხვავების მიზეზებს, ვინაიდან ეს მაშინდელი მდგომარეობის შესაბამისი პირობებიდან გამომდინარეობდა.

გლეხობა ეწეოდა ინდივიდუალურ მეურნეობას, რაც ხელს უწყობდა წვრილ კაპიტალისტთა გამოყოფას და გაზრდას.

გლეხობის შიგნით იყო მნიშვნელოვანი კულაკური ფენა, რომელიც აყალიბებდა, რაზმავდა და წარმართავდა კონტრრევოლუციურ ძალებს საბჭოების წინააღმდეგ. მანამდე, ვიდრე გლეხობა თავისი მასით ინდივიდუალური იყო, იგი მუდამ ატარებდა თავის არსებაში ახალი, მტრული ჯგუფების ჩანასახს და მათი შექმნის საწყისს, იგი ზრდიდა კაპიტალისტებს.

თავისთავად ცხადია, ამაში ბრალი არ მიუძღვის მთელ გლეხობას, რომლის უდიდესი ნაწილი ღარიბი და საშუალო გლეხობა იყო, მაგრამ თვით წარმოების წესი, საწარმოო იარაღზე კერძო საკუთრების აღიარება — ყოველივე ეს იწვევდა წვრილი კაპიტალისტების გაზრდას, რომლებიც თავის მხრივ ცდილობდნენ დიდი კაპიტალისტები გამხდარიყვნენ.

მოსპობილი მტრის ადგილზე მუდამ კვლავ ახალი იბადებოდა. ბრძოლა ბურჟუაზიული ტენდენციების ზრდასთან უაღრესად გააფთრებული იყო.

ამჟამად ჩვენი სოფლის მეურნეობა ძირითადად კოლექტივიზებულია. ინდივიდუალური გლეხობის წარმოება უმნიშვნელოა და იგი თითქმის აღარ ახდენს გავლენას სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების წარმოების საერთო-სახელმწიფო გეგმაზე.

გლეხობა გადაიქცა კოლმეურნე გლეხობად, რომელიც წვრილ კაპიტალისტებს არ გამოჰყოფს.

კოლმეურნის შემოსავალი მჭიდროდ არის დაკავშირებული კოლექტიური მეურნეობის წარმატებებთან, და მისი კულტურული ცხოვრება დაკავშირებულია კოლექტიურ მეურნეობასთან. კოლექტივიზაციის ზრდას, თან ერთად მიმდინარეობდა სოფლად კულაკობის დამარცხების, მისი ახრწნის, კონტრრევოლუციური ბუნაგებისაგან სოფლის გაწმენდის პროცესი.

გლეხობა, რომელიც წარმოადგენდა მუშათა კლასის მოკავშირეს მემამულეებთან და კაპიტალისტებთან ბრძოლაში, ახლა გადაიქცა მის თანამოძმედ სოციალისტურ მშენებლობაში.

კაპიტალისტურ ელემენტებს შორის მნიშვნელოვანი ცვლილებები მოხდა. მათი ნაწილი საბჭოთა კავშირის ფარგლებიდან გავიდა. 19 წლის განმავლობაში მოხდა მათი ბუნებრივი კლება, ხოლო მათი ნაწილი მშრომელთა რიგებში შევიდა.

ჩვენი ინტელიგენციაც ძალიან მნიშვნელოვნად შეიცვალა. წინათ მისი მემარცხენე ნაწილიც კი ბურჟუაზიული ტენდენციებით იყო გამსჭვალული, ვინაიდან კაპიტალისტური სამყარო მას თავის დაღს ასვამდა. ამჟამად სოციალისტური მშენებლობის წარმატებებმა, მთელი კავშირის მშრომელთა მატერიალურმა, კულტურულმა და პოლიტიკურმა ზრდამ — ყოველივე ამან ხელი შეუწყო ინტელიგენციის გადაქცევას საბჭოთა ინტელიგენციად. ამავე პერიოდში მას უდიდესი ნაკადი შეემატა მუშათა კლასიდან და კოლმეურნე გლეხობიდან. ახლა თამამად შეიძლება ითქვას, რომ ინტელიგენციის უდიდესი ნაწილი — ეს საბჭოთა, მუშური და გლეხური ინტელიგენციაა.

მუშათა კლასი ის აღარ არის, რაც წინათ იყო, თუმცა ინერციით მას პროლეტარიატს უწოდებენ. ამხანაგმა სტალინმა პარტიის ცენტრალური კომიტეტის უკანასკნელ პლენუმზე სწორად შენიშნა, პროლეტარიატად ის მუშები უნდა ვიგულისხმოთ, რომლებიც კაპიტალისტებისათვის მუშაობენ. ჩვენში კაპიტალისტები არ არიან და ამიტომ ჩვენი მუშა არ არის პროლეტარი, როგორც თავისი სამუშაო ძალის გამყიდველი „თავისუფალ" კაპიტალისტურ ბაზარზე.

და, ბოლოს, ჩვენი მტრები ამ ხნის განმავლობაში არა მარტო ბრძოლაში დამარცხდნენ, არამედ ისინი გაანადგურა ჩვენმა წარმატებებმა: ეკონომიურმა, პოლიტიკურმა და კულტურულმა; ვინაიდან საბჭოთა კავშირის თვითეული წარმატება, მუშათა და გლეხთა მასების კულტურის ზრდის თვითეული წარმატება, მათი პოლიტიკური შეგნების ყოველი ასვლა ახალ მაღალ საფეხურზე — ყოველივე ეს ლახვარს სცემდა და ახლაც სცემს ჩვენს მტრებს და რღვევა შეაქვს მათს რიგებში.

მავნებელთა შვილები, რომლებიც საბჭოთა პირობებში იზრდებიან, თავისდაუნებურად იმსჭვალებიან იმ სულისკვეთებით, რომლითაც გაჟღენთილია ჩვენი პოლიტიკური, სამეურნეო და საზოგადოებრივი ცხოვრება.

და აი ასეთ პირობებში შეიძლება თუ არა ითქვას, რომ ჩვენ შეცდომას ჩავდივართ, როცა ვახდენთ ჩვენი ყოფილი მტრების აღდგენას საარჩევნო უფლებებში? ვფიქრობ, რომ არა. როცა საარჩევნო უფლებებს ვაძლევთ ჩვენ მტრებს: მღვდლებს, ყოფილ კულაკებს, ყოფილ მსხვილ მოხელეებს (უმეტეს წილად მოხუცებს), ჩვენ ამით მათ საშუალებას ვაძლევთ მონაწილეობა მიიღონ საზოგადოებრივ ცხოვრებაში — ეს საკითხის ერთი მხარეა, ხოლო მეორე მხრივ ამით იქმნება დიდი შესაძლებლობანი მოსახლეობის ფართო მასების ზემოქმედებისა მათზე.

ეჭვი არ არის, რომ საარჩევნო უფლებებში აღდგენა ჩვენი მტრების ძალას არ გაადიდებს. რა თქმა უნდა, საბჭოთა ხელისუფლების დაუძინებელი მტრები შეეცდებიან გააძლიერონ თავისი კონტრრევოლუციური მუშაობა, მაგრამ სამაგიეროდ ისინი, ვინც საზოგადოებრივი ცხოვრებიდან განდევნილი იყო, ვისაც ვითარება საშუალებას არ აძლევდა ნათლად გამოეჩინა თავი საბჭოთა ადამიანებად, რამდენადაც ისინი შავსიელები იყვნენ, ისინი შევლენ მშრომელთა რიგებში, როგორც სოციალისტური საზოგადოების სრულუფლებიანი მშენებელნი.

ეს კიდევ ცოტაა. არჩევნების საყოველთაობა საშუალებას მოგვცემს ვიცნოთ და გავაშიშვლოთ საბჭოთა ხელისუფლების უშუალო მტრები.

ლენინმა შემდეგი სიტყვებით დაასაბუთა ბურჟუაზიისათვის საარჩევნო უფლებათა ჩამორთმევის მიზეზები: 1. „ბურჟუაზიის გაბოროტებამ ჩაგრულთა დამოუკიდებელი და ყოვლისშემძლე (ვინაიდან ყველას მომცველი) ორგანიზაციის წინააღმდეგ. ბურჟუაზიის ბრძოლამ — ამასთან უაღრესად უტიფარმა, ანგარებიანმა, ბინძურ-ბურჟუაზიის ბრძოლამ საბჭოების წინააღმდეგ, ბოლოს ბურჟუაზიის (კადეტებიდან მემარჯვენე ესერებამდე, მილიუკოვიდან კერენსკიმდე) აშკარა მონაწილეობამ კორნილოვშჩინაში — აი რომ მოამზადა ბურჟუაზიის ფორმალური გამორიცხვა საბჭოებიდან".

რომ კიდევ უფრო ხაზი გაესვა ბურჟუაზიის საარჩევნო უფლებათა ჩამორთმევის დროებითი ხასიათისათვის, ჩვენი პარტიის პროგრამის პროექტში ლენინი სწერდა:

„... განვუმარტოთ მშრომელ მასებს, წარმავალ ისტორიულ საჭიროებათა არასწორად განზოგადების თავიდან ასაცილებლად, რომ მოქალაქეთა ერთი ნაწილისათვის საარჩევნო უფლებათა ჩამორთმევა სრულიადაც არ შეეხება საბჭოთა რესპუბლიკაში, როგორც ეს მეტწილ ბურჟუაზიულ-დემოკრატიულ რესპუბლიკებში ხდებოდა, სამუდამოდ უფლებოდ გამოცხადებულ მოქალაქეთა განსაზღვრულ კატეგორიას, არამედ შეეხება მხოლოდ ექსპლოატატორებს, მხოლოდ იმათ, ვინც წინააღმდეგ სოციალისტური საბჭოთა რესპუბლიკის ძირითადი კანონებისა, ჯიუტობს თავისი ექსპლოატატორული მდგომარეობის დაცვაში, კაპიტალისტურ ურთიერთობათა შენარჩუნებაში. მაშასადამე, საბჭოთა რესპუბლიკაში, ერთი მხრივ, სოციალიზმის დღითიდღე განმტკიცებასთან და იმათი რიცხვის შემცირებასთან ერთად, ვისაც ობიექტიურად შესაძლებლობა აქვს ექსპლოატატორად დარჩეს ან კაპიტალისტური ურთიერთობანი შეინარჩუნოს, თავის თავად მცირდება საარჩევნო უფლება წართმეულთა პროცენტი... მეორე მხრივ, სულ უახლოეს მომავალში გარედან თავდასხმის შეწყვეტას და ექსპროპრიატორთა ექსპროპრიაციის დამთავრებას შეუძლია, განსაზღვრულ პირობებში, შექმნას ისეთი მდგომარეობა, როცა პროლეტარული სახელმწიფო ხელისუფლება აირჩევს ექსპლოატატორთა წინააღმდეგობის დათრგუნვის სხვა საშუალებებს და შემოიღებს საყოველთაო საარჩევნო უფლებას სრულიად შეუზღუდავად".

რასაკვირველია, საარჩევნო სისტემა პირდაპირ დამოკიდებულია კონსტიტუციის პოლიტიკურ შინაარსზე. საარჩევნო უფლებათა ჩამორთმევას ახალი კონსტიტუციით უკვე არა აქვს პოლიტიკური ხასიათი. მართლაც, მე-135 მუხლი პირდაპირ ამბობს, რომ სსრ კავშირის ყველა მოქალაქეს, რომელსაც კი 18 წელი შესრულებია, უფლება აქვს მონაწილეობა მიიღოს არჩევნებში და არჩეულ იქნას, გარდა „შეშლილებისა და იმ პირებისა, რომელნიც სასამართლოს მიერ მსჯავრდადებულნი არიან საარჩევნო უფლებათა ჩამორთმევით".

ჩვენი არჩევნები ნამდვილად საყოველთაოა. კონსტიტუციის პროექტში ეს მუხლები ისე ნათლად არის განსაზღვრული, უფლებაჩამორთმეულთა კატეგორიები იმდენად მკვეთრად არის მოხაზული, რომ ამომრჩეველს გარანტიას აძლევენ ამომრჩეველთა სიების შემდგენელთა თვითნებობისაგან.

სულ სხვას ვხედავთ ჩვენ კაპიტალისტური ქვეყნების ყველა კონსტიტუციაში: იქ ენაც განზრახ ბუნდოვანი და არჩევნებიც რთულია. მრავალ სიტყვას ვხედავთ საარჩევნო უფლების საყოველთაობაზე, ნამდვილად კი ძალიან მცირე შესაძლებლობაა, რომ იგი მუშათა კლასმა და გლეხობამ გამოიყენოს.

ბურჟუაზიული დემოკრატიის პრაქტიკისა და, კერძოდ, მისი საარჩევნო მექანიზმის შესახებ ლენინი სწერდა:

„რომ უფრო ახლოს დავაკვირდეთ კაპიტალისტური დემოკრატიის მექანიზმს, ჩვენ ყველგან, საარჩევნო უფლების „წვრილმან", ვითომდა წვრილმან, დეტალებშიაც (ბინადრობის ცენზი, ქალთა გამორიცხვა და სხვ.), წარმომადგენლობით დაწესებულებათა ტექნიკაშიაც, კრებათა უფლების ფაქტიურ დაბრკოლებებშიაც (საზოგადოებრივი შენობანი „მათხოვრებისათვის" როდია), ყოველდღიური პრესის წმინდა კაპიტალისტურ ორგანიზაციაშიაც და სხვ. და სხვა. — ჩვენ დავინახავთ დემოკრატიზმის შეზღუდვებს, დიახ შეზღუდვებს... საერთოდ აღებული, ეს შეზღუდვანი გამორიცხავენ, ერეკებიან ღარიბებს პოლიტიკიდან, დემოკრატიაში აქტიური მონაწილეობიდან".

ახალი კონსტიტუციის პროექტის მე-134 მუხლში პირდაპირ ნათქვამია:

„დეპუტატთა არჩევნებს მშრომელთა დეპუტატების ყველა საბჭოში: სსრ კავშირის უზენაეს საბჭოში, მოკავშირე რესპუბლიკათა უზენაეს საბჭოებში მშრომელთა დეპუტატების სამხარეო და საოლქო საბჭოებში, ავტონომიურ რესპუბლიკათა უზენაეს საბჭოებში, ავტონომიური ოლქების მშრომელთა დეპუტატების საბჭოებში, მშრომელთა დეპუტატების საოკრუგო, სარაიონო, საქალაქო და სასოფლო (სტანიცის, ხუტორის, ყიშლაკის, აულის) საბჭოებში, — ამომრჩევლები ახდენენ საყოველთაო, თანასწორი და პირდაპირი საარჩევნო უფლების საფუძველზე ფარული კენჭისყრით".

არჩევნების სოციალისტური საყოველთაობა ბურჟუაზიულს როდი ჰგავს. ჩვენში ყველანი ირჩევენ თანასწორ საფუძველზე, რაც პირდაპირ ნათქვამია კონსტიტუციის მე-135 მუხლში.

არჩევნების საყოველთაობის დროს ბურჟუაზიულ-დემოკრატიულ ქვეყნებში, როგორც საფრანგეთი და ინგლისია (ეს ყველაზე დემოკრატიული ქვეყნებია ბურჟუაზიულ სამყაროში), შემოღებულია 6 თვის ბინადრობა.

ცხადია, რომ თანამედროვე უმუშევრობის დროს, რაც ამ ქვეყნებში მილიონობით აღირიცხება, უმუშევართა უდიდესი რაოდენობა მოკლებულია ამ უფლებას. ამას გარდა, საფრანგეთში საარჩევნო უფლებას მოკლებული არიან ქალები. სხვა [illegible] ვით რომ ვთქვათ სხვადასხვა [illegible] ბით საარჩევნო უფლებას მოკლებულთა კატეგორიას უნდა მიეკუთვნოს კიდევ 50 პროც.

თითქმის ყველგან არჩევნებში მონაწილეობას არ ღებულობენ სამხედრო პირნი. ბურჟუაზია ამ მონაწილეობის მიუღებლობას იმით ასაბუთებს, რომ არმია პოლიტიკურად ნეიტრალური უნდა იყოსო. მაგრამ ჩვენ კარგად ვიცით, რომ სამხედრო ნაწილები არა მარტო მონაწილეობას ღებულობენ, არამედ მთელ რიგ ქვეყნებში ტონის მიმცემნიც არიან ფაშისტურ ორგანიზაციებში, რომლებიც უკვე ყოველ შემთხვევაში არ ატარებენ ნეიტრალურ აპოლიტიკურ ხასიათს, არამედ, პირიქით, თავის აშკარად ისახავენ კომუნიზმთან ბრძოლას, მშრომელებთან ბრძოლას. ცხადია, რომ საარჩევნო კანონები, რომლებიც სამხედრო პირებს არჩევნებში მონაწილეობის უფლებებს ართმევენ, მთლიანად მიმართულია ჯარისკაცთა მასის წინააღმდეგ, მუშებისა და გლეხების წინააღმდეგ, რომლებიც გაწვეული არიან არმიაში იმისათვის, რომ მათ არჩევნებში მონაწილეობით არ ამჟღავნონ თავიანთი პოლიტიკური შეგნება, რომ არმიაში არ შეიქმნას პროლეტარული პოლიტიკური მიმდინარეობა.

ჩვენში წითელი არმია, ისე როგორც მოსახლეობის ყველა ჯგუფი თავიდან ბოლომდე მონაწილეობას ღებულობს არჩევნებში მთელ მოსახლეობასთან ერთად.

ინგლისში, სადაც ძლიერია „მუშათა პარტია", სადაც შემოღებულია „აზრთა თავისუფალი გაცვლა-გამოცვლა", დღემდე ათობით და ასობით არსებობენ იგრეთწოდებული „დამპალი დაბები" — ეს ის აგრარული რაიონებია, სადაც რომელიმე ლორდი, როგორც მაგალითად ბივერბრუკი, ჰფლობს მიწას და მას საარჩევნო ოლქის ნახევარი ან მეტიც უჭირავს. ამ მიწაზე მუშაობენ მისი მოიჯარადრეები, აგრეთვე შედარებით მსხვილი ადგილობრივი კაპიტალისტები. და იმ რაიონს, რომლის მოსახლეობა 15 ათასი კაცისაგან შესდგება, თემთა პალატაში ჰყავს ერთი წარმომადგენელი, ხოლო მუშური რაიონები, როგორც ლონდონი, მანჩესტერი და სხვ. 100 ათას მოსახლეობაზე ჰგზავნიან ერთ დეპუტატს. აი „თანასწორი" არჩევნები!

ბოლოს, მდიდრებს, მემამულეებს, ბანკირებს, ფაბრიკანტებს, მრავალრიცხოვანი მსახურნი ჰყავთ და ეს მსახურნი ხმას აძლევენ თავიანთი პატრონების მითითებით. და ყოველივე ამას ეწოდება საყოველთაო, თანასწორი საარჩევნო უფლება.

მხოლოდ ჩვენი სისტემა სახელმწიფო ხელისუფლების თავიდან ბოლომდე ყველა ორგანოს არჩევნებისა იძლევა იმის შესაძლებლობას, რომ ნამდვილი კონტროლი გაუწიონ არჩეულებს და უაღრესად ფართო შეგავლენა მოახდინონ ამ ორგანოებზე მუშათა, გლეხთა მასებმა და მთელმა მოსახლეობამ.

ცენტრალური კომიტეტი და მისი სულისჩამდგმელი ამხანაგი სტალინი **(მქუხარე, ხანგრძლივი ტაში)**, რომლებმაც კონსტიტუციის ასეთი პროექტი შექმნეს, დარწმუნებული არიან, რომ ხალხის მასები — საბჭოთა კავშირის ყველაზე მაგარი დასაყრდენი — თავიანთ მძლავრ დახმარებას და უსაზღვრო ერთგულებას გაუწევენ მუშათა კლასის იდეალებს კომუნიზმის მიღწევაში.

ჩვენში არჩევნები პირდაპირია. პირდაპირი არჩევნები ბევრ სახელმწიფოში არსებობს, მაგრამ, იქ წესად შემოღებულია, რომ არჩეული დეპუტატი სრულიად დამოუკიდებელია თავისი ამომრჩევლებისაგან. ამიტომ არის, რომ ბურჟუაზიული პარტიები არ ერიდებიან იმას, რომ ყოველგვარი დაპირება მისცენ ხალხს, როცა არჩევნები მიმდინარეობს, ხოლო როგორც კი არჩევნები დამთავრდება, მეორე დღესვე, ამ დაპირებებს მაუდ ქვეშ ამოსდებენ, ვინაიდან მოსახლეობას უკვე არ შეუძლია დეპუტატის გაწვევა. საბჭოთა სისტემის დროს კი, თუ დეპუტატი არ შეასრულებს ხალხის ნება-სურვილს, იგი შეიძლება გაწვეულ იქნას თავისი ამომრჩევლების მიერ.

მართვა-გამგეობის ორგანოთა პირდაპირი არჩევნები მხოლოდ ამერიკაში სწარმოებს. ჩვენში არსებობს ცრურწმენა, რომ ამერიკის დემოკრატია ერთერთი ყველაზე უფრო ლიბერალური დემოკრატიაა. ილფის და პეტროვის ფელეტონში, რომელიც 15 ივნისის „პრავდაში" დაიბეჭდა, ფერადი საღებავებით არის გაშლილი ამერიკის დემოკრატიის რაობა.

საკმარისია ითქვას, რომ ამერიკაში დაახლოვებით 2 ნახევარ 3 მილიონი ზანგი მოკლებულია საარჩევნო უფლებებს და მოკლებულია არა როგორმე, არამედ ამერიკის „მაღალი კულტურის" საფუძველზე. საარჩევნო უფლებებს მოკლებული არიან ისინი, ვინც წერა-კითხვა არ იცის. ბევრი გულუბრყვილო ადამიანი იფიქრებს — რა მაღალი კულტურაა ამერიკაში, იგი სტიმულს აძლევს მოსახლეობას ისწავლოს წერა-კითხვა იმისათვის, რომ იყოს თანასწორუფლებიანი. მაგრამ ყველას ჩინებულად ესმის, რომ მილიარდერები და ის კანონმდებლები, რომლებიც დარვინის მოძღვრებას სკოლიდან სდევნიდნენ, სრულიადაც არ მიისწრაფიან თავიანთი ხალხის კულტურის ამაღლებისაკენ. კითხვას მარტივი ახსნა აქვს — მათ არა სურთ, რომ არჩევნებში მონაწილეობა მიიღონ ზანგებმა, ხოლო სწორედ ზანგები არიან უმთავრესად წერა-კითხვის უცოდინარნი.

გარეგნულად ყველაფერი ძალიან კეთილსახოვანია, ხოლო სინამდვილეში საარჩევნო უფლებებს ართმევენ ყველაზე უმწეო და ჩაგრულ ადამიანებს.

საკმარისია გადავათვალიეროთ ჩვენი საარჩევნო სისტემის ყველა პუნქტი და შევადაროთ ისინი კაპიტალისტური ქვეყნების კონსტიტუ[illegible] და მათი საარჩევნო სისტემის [illegible], რომ დავინახოთ მათი სრული წინააღმდეგობა.

ნამდვილი დემოკრატია მთელი ხალხისათვის, როგორც სოციალიზმის გამარჯვებათა დიადი შედეგი, — მთელი სიცხადით და გარკვეულობით გამოხატულია ახალ კონსტიტუციაში, რომლის შემოქმედიც არის ჩვენი ეპოქის უდიდესი ადამიანი ამხანაგი სტალინი. **(მქუხარე ტაში)**.

კონსტიტუციის თვითეული პუნქტი მოითხოვს უაღრესად ყურადღებით შესწავლას. ჩვენი კონსტიტუციის პუნქტები მდიდარი და ღრმაა თავისი შინაარსით და თავისი ფორმებით.

შევჩერდები კიდევ კონსტიტუციის ორ მუხლზე — მე-13 და მე-33 მუხლებზე.

მე13 მუხლში ნათქვამია:

„საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირი არის საკავშირო სახელმწიფო, შექმნილი თანასწორუფლებიანი საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების ნებაყოფლობითი გაერთიანების საფუძველზე:

რუსეთის საბჭოთა ფედერატიული სოციალისტური რესპუბლიკისა;
უკრაინის საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკისა;
ბელორუსიის საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკისა;
აზერბეიჯანის საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკისა;
საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკისა;
სომხეთის საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკისა;
თურქმენეთის საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკისა;
უზბეკეთის საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკისა;
ტაჯიკეთის საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკისა;
ყაზახეთის საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკისა;
ყირგიზეთის საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკისა".

რაშია ამ მუხლის რაობა? მისი ძირითადი დედაარსი იმაშია, რომ წინათ იყო რუსეთის იმპერია, რომელსაც შავრაზმელი პატრიოტები „ერთიანს და განუყოფელს" უწოდებდნენ. ჩვენი სახელმწიფო კი არა მარტო სოციალისტურია, არამედ საკავშიროც, იგი შესდგება 11 მოკავშირე რესპუბლიკისაგან, რომლებიც ნებაყოფლობით გაერთიანდნენ საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკების კავშირად. ეს პრინციპული განსხვავება ყველასათვის ნათელია, მაგრამ თუ რატომ საკავშირო სახელმწიფო, ეს ზოგიერთისათვის სავსებით გასაგები არ არის.

იმისათვის, რომ გავერკვეთ ამ საკითხში, საჭიროა რამდენადმე უფრო დაწვრილებით შევჩერდეთ ჩვენი პარტიის ეროვნულ პოლიტიკაზე. ეროვნულ საკითხს ჩვენი პარტიის ისტორიაში ყოველთვის განსაკუთრებული ადგილი ეჭირა. თავისი დაარსების მომენტიდან პარტია დაჟინებით ამუშავებდა ხალხთა ნაციონალური თანაცხოვრების თეორიულ საფუძვლებს, როგორც ერთერთ გადამწყვეტ პირობას სოციალიზმის გამარჯვებისათვის საერთოდ და განსაკუთრებით ჩვენი ინდუსტრიის პირობებში. ვინც სწავლობდა ან სწავლობს პარტიის ისტორიას, იმან იცის, რომ პარტიის ავტორიტეტები, ამ საკითხებში და მისი თეორეტიკოსები იყვნენ და არიან ლენინი და სტალინი.

რუსეთში რუსები 50—52 პროცენტი იყვნენ, მოსახლეობის 48 პროცენტი, ანდა დაახლოვებით 50 პროცენტიც კი სხვა ეროვნებებს ეკუთვნოდა.

თუ რუს მუშას და გლეხს მხრებზე აწვა ცარიზმის, მემამულეთა და კაპიტალისტთა უაღრესად მძიმე უღელი, მრავალჯერ უფრო აუტანელი იყო ჩაგვრა, ძალადობა და თვითნებობა ყველა იმ ეროვნების მიმართ, რომლებიც ძველ მეფის რუსეთში ცხოვრობდნენ.

რაში მდგომარეობდა ნაციონალური ჩაგვრის ეს განსაკუთრებული აუტანლობა? ის გამოიხატებოდა არა მარტო იმაში, რომ, ვთქვათ, თათარს, რომელიც სოფელ-სოფელ მეწვრილმანედ დაიარებოდა, „ლორის ყურს" ეძახდნენ. ამაში იყო დაცინვა, შეურაცყოფა, მაგრამ ეს წვრილმანია. ნაციონალური ჩაგვრა იმაში მდგომარეობდა, რომ რუსი მუშა ქალაქში, ღარიბი გლეხი სოფლად, როდესაც მათ აწიოკებდნენ კულაკები, მევახშეები, მექარხნეები, სახელოსნოების მეპატრონეები, მიუხედავად იმისა, რომ კანონი მათ წინააღმდეგ იყო და მათთვის ძნელი იყო ბრძოლა თავის მჩაგვრელებთან, მაინც დადიოდნენ ინსპექტორთან, საჩივარი შეჰქონდათ სასამართლოში, შეეძლოთ ერთგვარი უსიამოვნება მიეყენებინათ იმათთვის, ვისაც უჩიოდნენ, ვისთანაც დავა ჰქონდათ. ასე იყო თუ ისე ესმოდათ მაინც მათი სიტყვა. სულ სხვა იყო, თუ ასეთ შეურაცყოფას ბაშკირს, ჩუვაშს ანდა თათარს მიაყენებდნენ. საჩივარი აღეძრა? მაგრამ მან ხომ რუსული ენა არ იცოდა. ის აიყვანდა ხოლმე თარჯიმანს და სანამ კულაკისაგან აიღებდა ფულს, რასაც იგი არ უხდიდა, იძულებული იყო თარჯიმანისთვის მიეცა, თარჯიმანთა უმრავლესობა კი ანგარებით გამსჭვალული, კულაკის, მდიდრის, ახნაურის, პოლიციელის მიერ მოსყიდული ხალხი იყო.

თუ რუსი მუშა ანდა ღარიბი გლეხი ზოგჯერ მხოლოდ კბილებში მუშტის ჩაკვრით გადარჩებოდა ხოლმე, „ინოროდეცს", როგორც მაშინ არა რუსი ეროვნების წარმომადგენლებს უწოდებდნენ, ხშირად ეს სიცოცხლით, ჯანმრთელობით უჯდებოდა მას ისე სცემდნენ, რომ გრძნობას აკარგვინებდნენ.

ჩვენ ვიცით უდიდესი, სრულიად რუსეთის მასშტაბით ძარცვა-გლეჯის შემთხვევები, რაც ცარიზმს პრაქტიკაში ჰქონდა შემოღებული. ძარცვა ვრცელდებოდა ყოველ მტკაველ მიწაზე. თუ ცარიზმი ბაშკირეთს, „შემოიერთებდა", ეს იმას

(დასასრული მე-3 გვერდზე)

---

*) მ. ი. კალინინის ორი სიტყვის სტენოგრამიდან: მოსკოვ კოლმეურნეთა აქტივის პირველ საოლქო შეკრებაზე (ა-წ. 19 ივნისს) და გორკოვის საოლქო აღმასრულებელი კომიტეტის გაფართოებულ პლენუმზე (ა-წ. 28 ივნისს).

ეროვნული ბიბლიოთეკა

კონსტიტუციის სტალინური პროექტი

(ამხ. კალინინის წერილის დასასრული)

ნიშნავდა, რომ ბაშკირთა მიწების 50 პროცენტი რუს თავად-აზნაურთა, სამხედრო მოხელეთა და სხვ. ხელში გადადიოდა. ძარცვა-გლეჯა სავსებით აშკარა იყო, და არავითარი კანონიერი გზა არ არსებობდა მძარცველთა წინააღმდეგ საბრძოლველად.

პიროვნებაზე, ქონებაზე, რელიგიაზე, ენასა და ნამუსზე ძალადობის პირობებში როგორ შეიძლებოდა იმის ფიქრი, რომ ნაციონალური განაპირა მხარეებისა და ოლქების ხალხები ლოიალურად მოჰკიდებოდნენ ძველ მეფის რუსეთს? არა, ისინი მისი მტრები იყვნენ. ისინი თავად-აზნაურობის მტრები იყვნენ, მათ სძულდათ რუსი ვაჭრები, ხოლო თავად-აზნაურობიდან, ვაჭრებიდან, მოხელეთა და პოლიციის მხრივ ძარცვა-გლეჯისა და დამცირების მიზეზით ეს სიძულვილი ყველაფერ რუსულზეც ვრცელდებოდა.

სიტყვა „რუსი" სიძულვილს იწვევდა ადამიანთა უდიდეს ნაწილში. ჩვენმა პარტიამ იცოდა ეს პირობები, მას ესმოდა, რომ რევოლუციის მოხდენა მხოლოდ მაშინ შეიძლებოდა, როდესაც რუს მუშათა კლასს და გლეხობას მეფის იმპერიის სხვა ხალხებიც შეუერთდებოდნენ. ამხანაგმა სტალინმა მე-12 პარტიულ ყრილობაზე გაკეთებული მოხსენების თეზისებში ჩამოაყალიბა მთლიანად ჩვენი პარტიის ეროვნული პოლიტიკის ძირითადი აზრი. იგი მდგომარეობს:

„ა) ეროვნებების მიმართ ძალდატანების ყველა და ყოველგვარი ფორმის გადაჭრით უარყოფაში;

ბ) ხალხთა თანასწორობისა და სუვერენობის აღიარებაში თავისი ბედის მოწყობის საქმეში;

გ) იმ დებულების აღიარებაში, რომ ხალხთა მტკიცე გაერთიანება შეიძლება გატარდეს მხოლოდ თანამშრომლობისა და ნებაყოფლობის საფუძველზე;

დ) იმ ჭეშმარიტების გამოცხადებაში, რომ ასეთი გაერთიანების განხორციელება შესაძლებელია მხოლოდ კაპიტალის ძალაუფლების დამხობის შედეგად".

ახლა თქვენთვის გასაგები იქნება თუ რატომ შევიტანეთ კონსტიტუციის პროექტში მე-33 მუხლი. ამ მუხლში ნათქვამია, რომ საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის უზენაესი საბჭო შესდგება ორი პალატისაგან: საკავშირო საბჭოსა და ეროვნებათა საბჭოსაგან.

რატომ შესდგება საბჭო ორი პალატისაგან? იმიტომ, რომ ჩვენი საბჭოთა სახელმწიფო შესდგება 11 მოკავშირე რესპუბლიკისაგან, რომელნიც ნებაყოფლობით გაერთიანდნენ ერთიან სახელმწიფოდ.

პარტიის მე-12 ყრილობაზე 1923 წელს ამხანაგმა სტალინმა მოგვცა ხელისუფლების უზენაესი ორგანოს ორპალატიანი სისტემის ამომწურავი დასაბუთება. ამხანაგი სტალინი მაშინ ამბობდა:

„საჭიროა, რომ ჩვენი უმაღლესი ორგანოების შემადგენლობაში იყოს ისეთი ორგანო, რომელიც ასახავდეს უკლებლივ ყველა რესპუბლიკისა და ეროვნების საჭიროებებსა და მოთხოვნილებებს. ამ უკანასკნელ მინდა სპეციალურად მივაპყრო თქვენი ყურადღება.

ჩვენ რომ შეგვეძლოს საკავშირო ცაკის შემადგენლობაში დავაარსოთ ორი პალატა, რომელთაგან პირველს აირჩევდა საბჭოების საკავშირო ყრილობა, ეროვნებათა მიუხედავად, მეორე პალატას კი აირჩევდნენ რესპუბლიკები და ოლქები (რესპუბლიკები თანაბრად და ნაციონალური ოლქებიც თანაბრად) და ამტკიცებდეს რესპუბლიკათა კავშირის საბჭოების იგივე ყრილობა, მე ვფიქრობ, მაშინ ჩვენი უზენაესი დაწესებულებების შემადგენლობაში გვექნებოდა არა მარტო უკლებლივ ყველა პროლეტარულ ჯგუფთა კლასობრივი ინტერესების ასახვა, არამედ წმინდა ეროვნული მოთხოვნილებებისაც. ჩვენ გვექნებოდა ორგანო, რომელიც რესპუბლიკათა კავშირის ტერიტორიის მოსახლე ეროვნებათა, ხალხთა და ტომთა განსაკუთრებული ინტერესების ამსახველი იქნებოდა. არ შეიძლება, ამხანაგებო, ჩვენს პირობებში, როდესაც კავშირი საერთოდ აერთიანებს სულ მცირე 140 მილიონ ადამიანს, რომელთაგან 65 მილიონი არა რუსია, არ შეიძლება ასეთ სახელმწიფოში მართვა, თუ თვალწინ, აქ, მოსკოვში, უმაღლეს ორგანოში, არ გვყავს ამ ეროვნებების მიერ წარმოგზავნილი წარმომადგენლები, რომლებიც ასახავდნენ არა მარტო მთელი პროლეტარიატისთვის საერთო ინტერესებს, არამედ განსაკუთრებულ, სპეციალურ, სპეციფიკურ, ნაციონალურ ინტერესებსაც. უამისოდ, ამხანაგებო, მართვა შეუძლებელია. თუ ხელთ არა გვაქვს ეს ბარომეტრი, თუ არა გვყავს ადამიანები, რომელთაც შეუძლიათ ჩამოაყალიბონ ცალკეულ ეროვნებათა ეს სპეციალური საჭიროებანი, მართვა შეუძლებელია".

ამხანაგ სტალინის მოხსენებაში გამოთქმული მოსაზრებანი იმდენად დამაჯერებელია, რომ შეიძლებოდა ამით დავკმაყოფილებულიყავით. მაგრამ, ეტყობა, ჩვენი ორი პალატა ადამიანთა გონებაში ასოციაციით იწვევს კაპიტალისტური ქვეყნების „ზედა" და „ქვედა" პალატების მოგონებას. ამიტომ საჭიროა ორიოდე სიტყვა ითქვას ამ პალატებზე. რას წარმოადგენენ ბურჟუაზიული ქვეყნების „ზედა" პალატები? აი ინგლისის ლორდთა პალატა,—„ინვალიდთა სახლი" ენგელსის გამოთქმით:

ინგლისის ლორდთა პალატა შესდგება მეფის მიერ დანიშნულ პირთაგან, უმთავრესად პრივილეგიურ და მეფის მოხუც დამსახურებულ მსახურთაგან.

იტალიის სენატი შესდგება იმ პირთაგან, რომელთაც მათი სიცოცხლის ვადით ნიშნავს მეფე, ამ სენატში ირიცხებიან სახელმწიფოს არქიეპისკოპოსები და ეპისკოპოსები, მინისტრები, სახელმწიფო მდივნები, ელჩები, არმიისა და ფლოტის გენერალიტეტი და ბიუროკრატიის ზედაფენების სხვა წარმომადგენლები.

იაპონიის მეორე პალატა 6 კატეგორიისაგან შესდგება: პრინცებისა, თავადებისა, მარკიზებისა, გრაფებისა, ვიკონტებისა და ბარონებისაგან.

ავიღოთ მაგალითისათვის იმ ქვეყნების მეორე პალატები, სადაც მმართველობის რესპუბლიკური ფორმა არსებობს.

საფრანგეთის სენატს ანუ ზედა პალატას ირჩევენ არა საყოველთაო კენჭისყრით, არამედ მუნიციპალიტეტები, რომელნიც მეტწილად ბურჟუაზიის ხელში არიან. სენატს დეპუტატთა პალატასავით 4 წლით კი არ ირჩევენ, არამედ 9 წლით.

აი რა არის ნათქვამი საფრანგეთის 1875 წლის კონსტიტუციის მე-5 მუხლში:

„რესპუბლიკის პრეზიდენტს, სენატის თანხმობით, შეუძლია დაითხოვოს დეპუტატთა პალატა, რწმუნებათა კანონიერი ვადის გასვლამდე".

ამგვარად, საყოველთაო კენჭისყრით არჩეული დეპუტატთა პალატა მოქცეულია სენატის მეურვეობის ქვეშ, რომელსაც უფლება აქვს დაითხოვოს იგი, როცა ეს ხელსაყრელია.

ნაქები დემოკრატიის ქვეყანაში—ამერიკის შეერთებულ შტატებში სენატს ამავე მიზნით ძალიან დიდი როლი აქვს მიკუთვნებული.

სენატის თანხმობის გარეშე არცერთი კანონპროექტი არ შეიძლება გაეგზავნოს პრეზიდენტს ხელმოსაწერად. საერთაშორისო ხელშეკრულებათა დასამტკიცებლად, რომლებსაც პრეზიდენტი აწერს ხელს, კონსტიტუციის თანახმად, საჭიროა უმრავლესობა—სენატის ორი მესამედი.

ამერიკის შეერთებული შტატების სენატი, ინგლისის პოლიტიკური მოღვაწის ჯემს ბრაისის გამოთქმით, „ყოველთვის უნდა იცვლებოდეს და სამუდამოდ უცვლელი რჩებოდეს" (ბრაისი: „ამერიკის 1889 წ. რესპუბლიკა").

ყველა კაპიტალისტურ ქვეყანაში მეორე პალატა—ეს ის პალატაა, რომლის მეშვეობითაც ასპარეზიდან მიმავალი კლასები თავიანთი არსებობისათვის იბრძვიან. ლორდები ინგლისში, პრინცები, ვიკონტები, გრაფები იაპონიაში, ხოლო საფრანგეთში—პირდაპირ კაპიტალისტები, ეს ის დამცველი სარქველია გაბატონებული კლასებისათვის, რომელმაც უნდა დაიცვას ისინი ქვედა პალატების მიერ ამა თუ იმ „კრამოლური" ნაბიჯების გადადგმის შემთხვევაში.

ჩვენს მეორე პალატას, ე. ი. ეროვნებათა საბჭოს აგრეთვე უშუალოდ არ ირჩევს ხალხი, მას ირჩევენ მოკავშირე რესპუბლიკათა უზენაესი საბჭოები ათ-ათ კაცს, ავტონომიური რესპუბლიკების უზენაესი საბჭოები ხუთ-ხუთ კაცს და ნაციონალური ოლქების მშრომელთა დეპუტატების საბჭოები ორ-ორ კაცს.

ჩვენში ბევრია ისეთი ეროვნება, რომლის მოსახლეობა რამდენიმე ათეული ათასისაგან შესდგება. ზოგიერთ მათგანს თავისი მცირე რიცხვის გამო, შეიძლებოდა სრულიადაც არ ჰყოლოდა წარმომადგენელი კავშირის საბჭოში, სადაც 300 ათას მოსახლეობაზე ერთ დეპუტატს ირჩევენ.

ეროვნებათა საბჭოს არჩევნები საშუალებას აძლევს ყველა ხალხს, მათ შორის ყველაზე მცირერიცხოვანსაც, მონაწილეობა მიიღოს ქვეყნის მართვა-გამგეობაში, გამოამჟღავნოს თავისი სპეციფიკური ნაციონალური საჭიროებანი და ინტერესები.

პროლეტარიატი ავლენს განსაკუთრებულ გულისხმიერებასა და ყურადღებას მცირე ხალხებისადმი. საბჭოთა ხელისუფლების არსებობის პირველი დღეებიდანვე პარტია და ჩვენი სახელმწიფო მაღლა სწევდნენ მცირე ხალხების კულტურას, აწინაურებდნენ მათს წარმომადგენლებს ხელისუფლების უმაღლეს დაწესებულებებში.

მცირე ხალხებისადმი ამ პოლიტიკურმა გულისხმიერებამ ბრწყინვალე გამოხატულება ჰპოვა ახალი კონსტიტუციის პროექტში. მხოლოდ საბჭოთა ქვეყანა, სადაც ხელისუფლების სათავეში მუშები და გლეხები დგანან, უზრუნველჰყოფს სრულ თავისუფლებას ყველა ხალხისათვის, მათი რასობრივი და ნაციონალური კუთვნილების განურჩევლად. მსოფლიოში არცერთ ბურჟუაზიულ ქვეყანას არ შეუძლია შექმნას რაიმე ამის მსგავსი.

მაგალითისათვის ავიღოთ ინგლისი. მან ეროვნებათა ასეთი პალატის შექმნა რომ მოისურვოს, მას მოუხდება მოიწვიოს მარტო ინდოელ ხალხთა სულ მცირე 50 დან 70-მდე წარმომადგენელი. ცნობილია, თუ რამდენი სხვადასხვა ხალხი ცხოვრობს ინგლისის იმპერიაში.

თავისთავად ცხადია, კლასობრივ ძალთა ისეთი განწყობილების დროს, როგორიც ინგლისის იმპერიაში არსებობს, ეს პალატა უკეთეს შემთხვევაში მსხვილი და წვრილი ბურჟუაზიის წარმომადგენლებისაგან იქნებოდა შემდგარი. მაგრამ ინგლისს ამ პირობებშიაც კი არ შეუძლია ასეთი პალატის შექმნა. ასევე შეიძლება ითქვას ყოველ კაპიტალისტურ ქვეყანაზეც, იმიტომ, რომ ისინიც ყველანი არსებობენ ერთი ერის მიერ მეორის ჩაგვრის პრინციპების საფუძველზე. ინგლისელი ერი სჩაგრავს უამრავ ხალხს, რომლებიც ინგლისის იმპერიას ეკუთვნიან. საფრანგეთი სჩაგრავს მაროკოელებს, იაპონელები—კორეელებს, ჩინელებს და სხვ. ნაციონალური პალატა ბურჟუაზიული პარლამენტის დროს ასე თუ ისე ხელს შეუშლიდა იმ კოლონიურ ძარცვას, რომელიც ყველა კაპიტალისტურ ქვეყანაში არსებობს. რაგინდ სუსტიც ყოფილიყო ეს ნაციონალური პალატა, იგი მაინც მუდამ იყვირებდა და პროტესტს განაცხადებდა ნაციონალური ძარცვისა და ძალადობის წინააღმდეგ. ეს კი ეწინააღმდეგება თანამედროვე კაპიტალისტური სახელმწიფოების იმპერიალისტურ სულს.

მეფის მთავრობა სთელავდა და სჩაგრავდა ყველა ეროვნებას, სთიშავდა ეროვნებებს, ერთ ეროვნებას მეორის წინააღმდეგ ამხედრებდა და ამაში ხედავდა თავისი ძალაუფლების სიმტკიცეს. ჩვენი პარტია მუდამ იცავდა ხალხთა თანასწორუფლებიანობის პრინციპს და მრავალრიცხოვან მტრებთან სასტიკ ბრძოლაში მან შესძლო განეხორციელებინა ეს პრინციპი, ააგო რა ახალი ტიპის სახელმწიფოს დიადი ურღვევი შენობა —საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირი. რა მისცა საბჭოთა კავშირმა, კერძოდ, რუს ხალხს? საბჭოთა კავშირში მოსახლე მცირე ხალხებმა რევოლუციის დროს დახმარება გაუწიეს რუსეთის პროლეტარიატსა და გლეხობას დაემხოთ ცარიზმი, დაემსხვრიათ ჩაგვრისა და ექსპლოატაციის ბორკილები. და ახლა, როცა ძალაუფლება მშრომელთა ხელშია, თვითეული ეროვნება ცდილობს შეიტანოს თავისი წვლილი კავშირის საერთო საქმეში.

აი შორეული თურქმენია, თურქმენი კოლმეურნენი საკოლმეურნეო ცხენებით მიემგზავრებიან მოსკოვში და რამდენიმე ათას კილომეტრ გზას გადიან. ისინი მიდიან მრავალი მხარის, ოლქის, რესპუბლიკის ტერიტორიით და მათ ყველგან სიხარულით, გულთბილად ხვდებიან.

განა ეს საბჭოთა ქვეყნის ყველა ხალხის ძმური მეგობრობის მკაფიო გამოხატულება არ არის? ამასვე მოწმობს უკრაინის თეატრის ჩამოსვლა მოსკოვში. ის განსაკუთრებული შეხვედრა, რომელიც მოსკოვის მოსახლეობამ უკრაინის ხელოვნების ოსტატებს, ხოლო შემდეგ კაზახსტანის თეატრის მოღვაწეებს მოუწყო, მჭერმეტყველურად მოწმობს იმ კავშირსა და ძმობას, ჭეშმარიტ ძმობას, რომელიც იზრდება საბჭოთა ხალხებს შორის.

ყოველივე რუსულისადმი სიძულვილისა და მტრობის ნაცვლად, რაც მცირე ხალხებში იქმნებოდა, მეფის მხრივ კაბალისა და ჩაგვრის ნიადაგზე, ახლა იზრდება ჩვენი დიდი კავშირის მოსახლე ყველა ხალხის პატივისცემა, სიყვარულის გრძნობა რუსი ხალხისადმი, რუსული კულტურისადმი. ეს მოგვცა კომუნისტური პარტიის ეროვნულმა პოლიტიკამ.

ახალი კონსტიტუცია, რომელიც ინარჩუნებს უზენაესი საბჭოს ორპალატიან სისტემას და უზრუნველჰყოფს თვითეული ეროვნების უფლებას მონაწილეობა მიიღოს ქვეყნის მართვა-გამგეობაში და დაიცვას თავისი ნაციონალური ინტერესები, კიდევ უფრო მტკიცედ შეადუღებს ჩვენი ქვეყნის ყველა ხალხის ძმურ კავშირს, ახლა თვითეული რესპუბლიკა, თვითეული ხალხი ცდილობს საპატიო ადგილი დაიკავოს ჩვენს საერთო შეჯიბრებაში სამეურნეო და კულტურული მშენებლობის ხაზით. ეჭვს გარეშეა, რომ, თუ მათ მოუხდებათ ყოფნა მთავარ „სასპორტო ასპარეზზე", მათი ნაციონალური ჯარები წარმატებით შეეჯიბრებიან წითელი არმიის დანარჩენ ნაწილებს და ისევე თავგანწირვით იბრძოლებენ საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირისათვის (მქუხარე ტაში).

სტალინურად ვიბრძოლოთ ჩვენი სამშობლოს აყვავებისათვის*)

ამხ. ს. ორჯონიკიძის სიტყვა

მძიმე მრეწველობის სახკომთან არსებულ საბჭოს სხდომაზე 1936 წლის 29 ივნისს

როგორ და რატომ მოხდა ეს?

სტახანოვურ მოძრაობამდე შახტის მართვა უფრო ადვილი იყო სამეურნეო მუშაკისთვისაც, ინჟინრისთვისაც, უბნის უფროსისთვისაც, ათისთავისთვისაც. რა იყო მაშინ? ერთი მნგრეველი თვითონ ეზიდება თავის სანგრევში თავის იარაღს, თვითონვე ამაგრებს, თვითონვე ანგრევს ნახშირს, ხოლო ხანდახან ხეტყესაც თვითონ ეზიდება. უფრო წინათ კი, ამხანაგებო, როდესაც დონბასში მემარხილენი იყვნენ, მაშინ მართვა სულ ადვილი იყო. მუშა არა მარტო ანგრევდა ნახშირს, არა მარტო ამაგრებდა, არამედ თვითონაც გამოჰქონდა. ახლა კი ერთ სტახანოვს ორი-სამი, ხოლო ზოგჯერ 4 და 5 დამმაგრებელი მიჰყვება. შრომა გაინაწილეს: ერთი ანგრევს—მეორე ამაგრებს. საჭიროა, საფეხური იმდენად გრძელი იყოს, რომ იქ რამდენიმე კაცს საშუალება ჰქონდეს იმოძრაოს და იმუშაოს როგორც რიგი და წესია. საჭიროა, ხეტყე თავისდროზე იქნას მიტანილი, რომ შლანგები, რომლებითაც ჰაერს აწვდიან უროებს, რიგზე იყოს. საჭიროა, რომ იქ, სადაც საყელავი მანქანა მუშაობს, ლავა წაგრძელდეს, საჭიროა (გამოტოვებულია) ტრანსპორტს დროულად გაჰქონდეს ნახშირი, რომ მოსამზადებელი სამუშაოები უნაკლო მდგომარეობაში იყოს, სხვანაირად საქმე არ გამოვა. თუ საფეხური მოკლეა, მაშინ ორ-სამ კაცს იქ საკეთებელი არაფერი აქვს, მათ არ შეუძლიათ იქ სრული დატვირთვით იმუშაონ. მაშინ მნგრეველი მარტო დარჩენას ამჯობინებს. და აი, თუ ორიოდ-სამიოდ მუშაობს და ყველა დატვირთული არ არის, ყველა ცოტა ხელფასს მიიღებს და თვითეული მათგანი იტყვის: რა ჯანდაბად გვინდა ასეთი სტახანოვური მეთოდი, თავი გავანებოთ, ძველებურად ვიმუშაოთ.

სტახანოვური მოძრაობა მოითხოვს ერთმანეთთან დაკავშირებული ყველა პროცესის ერთდროულად დროის შესრულებას. თუ ეს ასე არ არის,—საქმე ჩავარდნილია ან მივიღებთ დაუმთავრებელ წარმოების წარმოუდგენელ ნაწილს. თუ მაგალითად მანქანათმშენებლობაში თქვენთან ერთ დეტალს მეორე არ მოსდევს, თუ ერთი მუშა ერთნაირი დეტალების უდიდეს რაოდენობას გამოიმუშავებს, ხოლო სხვანაირი დეტალები საკმაო არ იქნება, არავითარი სტახანოვური მოძრაობა არ გამოგვივა, გამოვა მხოლოდ ერთიანი დეტალების ნამეტნავად დაგროვება, სხვა დეტალების უქონლობა, საქმე მყისვე შეფერხდება და სტახანოვური მოძრაობა ჩაიშლება.

სტახანოვური მოძრაობა ვერ ითმენს ვერც რუტინას ვერც უძრაობას, ვერც ნაწყვეტ-ნაწყვეტ მუშაობას, ვერც შეფერხებას, ვერც კუსტარულობას. სტახანოვური მოძრაობა რომ ვერ ითმენს ვერავითარ შეფერხებას, ვერავითარ კუსტარულობას, აქ ამის დამამტკიცებელი იყო სიტყვები ამხ. ბუსიგინისა და ფაუსტოვისა, რომლების მუშაობაც ვერ უზრუნველჰყავთ როგორც საჭიროა და თქვენ ყველას გესმოდათ, რა სიტყვებით გამოვიდნენ ისინი საბჭოში.

მიუხედავად ყველა ჩვენი ნაკლოვანებისა, ჩვენს ქვეყანაში სტახანოვური მოძრაობა უკვე დიდ შედეგებს გვაძლევს. მაგრამ რა იქნებოდა, ჩვენ რომ შეგვძლებოდა მისი მოწყობა ისე, როგორც საჭიროა, ჩვენ რომ შეგვძლებოდა ყველა ცალკეული პროცესის ერთმანეთთან შეხამება? უდიდესი შედეგები გვექნებოდა. აქ ზის ამხ. დიუკანოვი, იგი—სტახანოვური მოძრაობის ერთერთი ორგანიზატორია. სტახანოვურ მოძრაობაში სტახანოვი და დიუკანოვი ტყუპები არიან. ისინი ამ საქმეს ერთად ჰქმნიდნენ. მას დღეს ვეკითხებოდი—როგორ არის შენი საქმე, რამდენს ღებულობ და რამდენ ნახშირს გამოანგრევ—მეთქი? ყოველდღიურად 60 ტონასო. რამდენი დამმაგრებელი გყავს? ერთიო. მაშასადამე, ორი კაცი ყოველდღე 60 ტონას იღებს. ახლა რამდენია საშუალო გამომუშავება? დონბასში ერთ სანგრევ უროზე—13 ტონა. ამხ. დიუკანოვი კი იღებს 60 ტონას,—რანაირად? განა ამხ. დიუკანოვს არაჩვეულებრივი რამე აქვს? არა. ჩვენ ყველანი ვიცნობთ ამხ. დიუკანოვს. იგი კარგი პარტიელია. იგი თავის თავს არ უქმნის პრივილეგიურ პირობებს. იგი ყველას თანაბრად მუშაობს. მაშ როგორ გამოდის მას ამდენი გამომუშავება? კარგი ორგანიზაციის მეოხებით. თვითონაც მაგარი ბიჭია. ათისთავმა ან უბნის უფროსმა თუ არ იციან, იგი თვითონ გააკეთებს. მათ თვითონ დაეხმარება, აი როგორ მუშაობს.

იზრდება თუ კლებულობს ჩვენში სტახანოვური მოძრაობა? იგი იზრდება და ძალიანაც გაიზარდა. იგი გაიზარდა, მიუხედავად ყველა ჩვენი დეფექტისა, მიუხედავად ყველა ჩვენი შეცდომისა, მიუხედავად იმისა, რომ ჩვენ სრულიად არ ვიყავით მომზადებული სტახანოვური მოძრაობისათვის ხელმძღვანელობის გასაწევად. თქვენ გახსოვთ, რომ ნოემბრის თათბირზე და საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის დეკემბრის პლენუმზე 1935 წელს ყველას პირზე ეკერა პირველ სტახანოველთა ერთი და იგივე სახელები. ესენი იყვნენ სტახანოვი, ბუსიგინი, დიუკანოვი, ველიკანინი, ფაუსტოვი, გუდოვი, სლავნიკოვა, მაკაროვა და კიდევ რამდენიმე კაცი მძიმე მრეწველობაში. ახლა რა მდგომარეობაა? თავს იჩენენ სულ ახალი და ახალი სახელები.

აი ცენტრ. აეროჰიდროდინამიკური ინსტიტუტის მშენებლობა—ახალი მშენებლობაა. დურგლებისა და მიწისმთხრელების მრავალი ბრიგადა პროგრამას 200 პროცენტამდე ასრულებს (მაგალითად, მუსარტოვის დურგალთა ბრიგადა). მჭედელი მუტოვი ახალ ნორმებს რეგულარულად 400-500 პროცენტით ასრულებს. კავების ცხლად ღუნვისათვის მან ორიგინალური მომტკიცი და სამარჯვი გამოიგონა და ამის შემდეგ 8-10 ნორმას ასრულებს.

შემდეგ ავიღებ ქარხანას № 37 მოსკოვში. თქვენ გახსოვთ — მაშინ ამ ქარხანაში იყვნენ მხოლოდ სლავნიკოვა და მაკაროვა. აი ახალ სტახანოველთა სახელები: ასტახოვა—ნორმის 200 პროცენტი, იოლკინი — 260 პროცენტი, მღარველი ჩიგინა — 255 პროცენტი, ხარატი კალინინა — 300 პროცენტი და ა. შ.

ავიღოთ კრივოროგშტალში. № 2 ღუმელმა 23 ივნისს ნახევარი წლის შემხვედრი გეგმა შეასრულა კოეფიციენტით 0,92 (უახლოვდება მაკეევკის ქარხნის მაჩვენებელს). აქ მუშაობენ სტახანოველები: ახალგაზრდა ოსტატი ზავარიკინი, ოსტატი გრაბინნიკოვი (მუშა, რომელიც მშენებლობაზე გაიზარდა), მან შესცვალა არხების მდებარეობის სქემა, და მეჭურე ჩიგრინი, რომელმაც შესცვალა ღუმლის პირის გამოშრობის საშუალება, რაც ფრიად მნიშვნელოვანი იყო ცხელ თუჯზე მომუშავე ღუმელისათვის. ჩიგრინი თვეში იღებს 1000 — 1200 მანეთს ოსტატები ზავარიკინი და გრაბინნიკოვი თვეში იღებენ 1800-2000 მანეთს.

ავიღოთ კიროვის სახელობის მაკეევკის ქარხანა. ახალ მარტენების საამქროში ოსტატმა ზელიონინმა მთელი თავისი ცვლით მიაღწია 9 ტონა ფოლადის გამოღებას კვადრატულ მეტრიდან. ოსტატი აზაროვი 8 დღის განმავლობაში კვადრატულ მეტრიდან იღებდა 10 ტონა ფოლადს. ფოლადის მხარშავი ზილბერშტეინი იღებს 9 ტონას. ეს ოსტატები ივნისის განმავლობაში მიიღებენ ათას-ათას მანეთს.

ბლიუმინგის ოპერატორი სტახანოველი სკობელევი ცვლაში იძლევა 1200 ტონა ლითონს კვეთით 200×200 (ან 1500 ტონა ლითონს დიდი კვეთისას). სტახანოველები ორდენოსნები პუშკინი, ზობნევი, სოროკინი კვლავინდებურად მაღალი ტემპებით მუშაობენ.

ამხ. მანაენკოვი ლაპარაკობდა, რომ მის ქარხანაში 5200 სტახანოველია (სოლიკამსკის) კომბინატში იანვარს იყო 635, მაისში კი 702 სტახანოველი. 198 კაცი ნორმას აჭარბებს 150-200 პროცენტით, 87 კაცი ახალ ნორმებს აჭარბებს 200-300 პროცენტით.

„კრასნი ოქტიაბრის" შახტის (ორჯონიკიძე — ნახშირი) ელექტრომექანიკურ საამქროში სტახანოველები მალცევი, მარტინენკო და არტიუხოვი შახტის კომპრესორის რემონტს უნდებიან 12-14 საათს, ნორმით გათვალისწინებულ 30 საათის ნაცვლად. მჭედელმა ოდინცოვმა გამონახა საყელავი მანქანების გატეხილი კბილების მტკიცედ და სწრაფად შედუღების საშუალება და წინანდელი 200 მანეთის ნაცვლად თვეში იღებს 450—500 მანეთს, საამქროს კი მნიშვნელოვან ეკონომიას აძლევს.

მაღარო „კოჩეგარკაში" (გორლოვკა) უბანზე მომუშავე მნგრეველი ფილკინი — დიდი სტაჟის მქონე მუშა — უძრავი კონსერვატორი იყო და უარს ამბობდა ახლებურად მუშაობაზე. უნდოდათ მისი მოხსნა. ამას წინათ ის „დაიძრა", გადავიდა სტახანოვურ მეთოდზე და ახალ ნორმას 225-250 პროცენტით ასრულებს.

შახტი „ცენტრალნაია — ირმინოში" — სტახანოვური მოძრაობის სამშობლოში — მნგრეველი ობრეზანოვი ახლა სამაგალითო სტახანოველი გახდა. რეგულარულად იძლევა 3 ნორმას, მნგრეველი სინეგუბსკი — აგრეთვე სამ ნორმას. ცხენების გამრეკი პროდანი, რომელიც ორი ცხენით მუშაობს, ეზიდება ერთბაშად 12 ვაგონეტს (ორი ნორმა). 225 მნგრეველი, მებიგე და ცხენის გამრეკი იძლევა ერთნახევრიდან ორ ნორმამდე. მრავალი მნგრეველი თვეში იღებს 800, ხანდახან 1200-1300 მანეთსაც კი.

შახტანტრაციტში, „არტემის" შახტში აპრილიდან დაწყებული სახელი გაითქვა ფურცლების გადამწყობმა შაკმა — იძლევა თვიური ნორმის 313 პროცენტს. შახტში „ზ. ა. ათი წლისთავი" ბეჟი იძლევა ნორმის 300 პროცენტს. № 141 შახტში მებიგეები ერონინი, კორნიში და გუპალინი აპრილიდან თვიურ ნორმას ასრულებენ 300-ზე მეტი პროცენტით. გაერთიანებულ პოლიტსამმართველოს სახელობის შახტში მბურღავები ერმილოვი, ვლასოვი და პიატა იძლევიან გეგმის 300 პროცენტზე მეტს. ყველა აქ ჩამოთვლილმა მუშამ ახლა მიიღო პირველი კლასის ოსტატთა სახელწოდება.

ლუტუგინის სახელობის შახტში (ჩისტიაკოვანახშირი): აპრილ-მაისში ელექტრომავლის მემანქანე სტაროდუბოვმა მოგვცა ნორმის 170 პროცენტი, მაისში გამოიმუშავა 500 მანეთი, ელექტრომავლის მემანქანემ ვერეშნიკოვმა მაისში მოგვცა 168 პროცენტი, ელექტრომავლის მემანქანემ ზახაროვმა — მაისში 150 პროცენტი, გამოიმუშავა 400 მანეთზე მეტი.

ჩერნორეჩენსკის ქიმ-კომბინატში აპარატზე მომუშავეებმა მიასნიკოვმა და შაპაროვმა, რომლებიც ცენტრიფუგაზე მუშაობენ, შესცვალეს მისი კონსტრუქცია და ცვლაში იძლევიან 25 ტონა პროდუქციას. ახალი ნორმაა 15 ტონა, ძველი — 7.

ქლორის საამქროს უფროსმა ანდრეევმა დაამყარა დენით ქლორის აირის მიღების საკავშირო რეკორდი — 94,35 პროც. უკვე თვენახევარია, რაც საამქრო ასრულებს ამ ნორმას, რომლისთვისაც ბრძოლა სწარმოებს პროცენტის მეათედი ნაწილის სიზუსტით.

ავიღოთ სტალინგრადის სატრაქტორო ქარხანა. 7 აპრილს მეშტამპე ურიადოვმა გამხურებელ ტანკოსთან ერთად დამზადა „აიაქსით" წინა თვლის 3304 მანა, ახალი ნორმაა 2400. დაწუნებულ იქნა მხოლოდ ერთი მანა.

მჭედელმა შელენოვმა 3 ივნისს დაამყარა შრომის ნაყოფიერების და მუშაობის ხარისხის ახალი რეკორდი. შეჯიბრში შპორტენკოსთან, გამხურებელ გალაიუნოვთან და ბარიტინთან ერთად მან დამზადა 801 სოლი 50-ტონიან ვაგონის ბუქსებისათვის. ახალი ნორმაა — 300 ცალი. მას არ გაუცდენია არცერთი წუთი, არ ჰქონია არცერთი წუნი. შელენოვი, როგორც სტახანოველი, გაიფურჩქნა უკანასკნელ დროს.

11 ივნისს მჭედელ კომნატის ბრიგადამ (მჭედლი დემიდოვი, გამხურებელი ბულანკინი) დამზადა 1616 სოლი 20-ტონიან ვაგონის ბუქსებისათვის. ახალი ნორმაა 800 ცალი.

მჭედელ ფროლოვის ბრიგადამ, რომელიც ამასწინათ გახდა სტახანოვურ ბრიგადად (მჭედლები ბელოუსოვი და კონოვალოვი, გამხურებელი სულიაევი, [illegible] ვიაზენცევი და ოვსიანიკოვი) 11 ივნისს დამზადა დიფერენციალის 361 ნაწილი, ნორმაა 210. წუნი არ არის.

8 ივნისს მეშტამპე იფინოგენოვმა დამზადა 3504 ცალი დეტალი № 695, ნორმა კი არის 2400. წუნი იყო ორი ცალი.

№ 20 ქარხნის (მოსკოვი) საინსტრუმენტო საამქროში ბოლო დროს შეემატა 40 სტახანოველი, რომელნიც ნორმას 150-დან 220 პროცენტამდე ასრულებენ.

შატურზე — დიდ ჰიდროტორფზე — ახალი სტახანოველები ასობითაა. სეზონის დასაწყისიდან შემოღებულ ნორმებს სტახანოველები 50 პროცენტის გადაჭარბებით ასრულებენ.

ქარხანა „კომუნარში" (ზაპოროჟიე), რომელმაც კომბაინთა ნახევარი წლის გეგმა 27 ივნისს ვადამდე შეასრულა, ათეული საუკეთესო სტახანოველები ახალ ნორმებს გადაჭარბებით ასრულებენ, მაგალითად, მსხმელი გორმაშევი — 278 პროცენტით. მისი წინადადებით გაკეთდა ურიკა ღუმელში გასაშრობად ფორმათა ჩატვირთვისათვის. მსხმელი ზიბენკო — ქარხნის ერთერთი პირველი სტახანოველი — 251 პროცენტით. ხარატი ბაბანინი—ნორმის 205 პროცენტით, ნორმებს სისტემატურად გადაჭარბებით ასრულებს. მეზუმფარე შმატალოვი — 392 პროც. მეზუმფარე ლერიე — 270 პროც. მეზუმფარე მაკარენკო— 254 პროც. მეზუმფარე დოროშენკო —230 პროც. თვლების ამწყობი ტარანი — 372 პროც. მომჭრელი სვირიდენკო — 214 პროც. მომჭრელი მეჟერიცკი — 258 პროც. მომჭრელი ბორისენკო — 231 პროც. მომჭრელი ქალი როსლოვა — 200 პროც. დამზუსტებელი პეჩერიცინი— 287 პროც.; მან მუშებისათვის პრაქტიკულად არა ერთხელ დაუმტკიცა ახალ ნორმათა გადაჭარბებით შესრულების შესაძლებლობა. მეშტამპე საენკო — 225 პროც. მეშტამპე შიკულა — 215 პროც. მეშტამპე რიბალკა — 215 პროც. მეწნეხე ელერი — 183 პროც. მეწნეხე ბრიფე — 169 პროც. ჭანჭიკმჭრელი ლერი—157 პროც. ელექტროშემდუღებელი გრიჩენკო — 181 პროც., ელექტროშემდუღებელი რიბკა — 179 პროც. მეკარუსელე გეეცი — 172 პროც. ხარატი სოლომი — 219 პროც. ხისდამმუშავებელი დიკუნი — 220 პროც. ხისდამმუშავებელი ლიტვინენკო — 216 პროც. ზეინკალ-ამწყობი მოჩალოვი — 209 პროც. იგი დასაცურებელ დაფას ერთი აწყობს ორი მუშის ნაცვლად. ზეინკალ-ამწყობი ნოსენკო — 202 პროც., დასაცურებელ დაფას იგი ერთი აწყობს ორი მუშის ნაცვლად.

კიროვის სახელობის საინსტრუმენტო ქარხანა — ნარდად მომუშავეთა ნახევარი ახალ ნორმებს ასრულებს 50 პროცენტის გადაჭარბებით. საერთოდ ქარხანაში არ არის არცერთი მუშა, რომელიც ახალ ნორმას არ ასრულებდეს, თუმცა ეს ნორმა ძველთან შედარებით გადიდებულია 33 პროცენტით. სტახანოველთა შორის წამყვანი ფიგურაა მეფრეზერე უსუპოვა. იგი მუშაობს 9 ჩარხზე და თვითეულზე ნორმას გადაჭარბებით ასრულებს. თვიურად მისი ხელფასი 1000 მანეთს აღწევს.

ტაგილმშენი — შმელევის, ლობანოვის და პილუის მებეტონეთა ბრიგადები ძველ ნორმებს ასრულებენ 700 პროც., ახლებს კი—250 პროც. მუშის ხელფასი ამ ბრიგადებში თვიურად 600 მანეთს აღწევს.

ურიცკის სახელობის ვაგონმშენებელი ქარხანა. ივნისში სტახანოველთა რიგებს შეემატა 1500 მუშა, რომლებიც ნორმას 50 პროც. გადაჭარბებით ასრულებენ. წყვილთვალთა საამქროში ლიდერია ხარატი ბალაკინი (211 პროც.), რომელიც [illegible] 650 მანეთს და ხარატი ბარკოვი (220-230 პროც.), რომლის ხელფასი თვიურად აღწევს 900 მან.

[illegible] ქარხანა. სტახანოველთა მესამედი 1 მაისიდან შემოღებულ ახალ ნორმებს ასრულებს სულ მცირე 150 პროცენტით. წინათ უფროს მუშათა მაქსიმალური ხელფასი იყო 290 მანეთი. ამჟამად ახალი ნორმების დროს, იგი აღწევს 400 მანეთს. სტახანოველმა რაზორენოვმა ახალი მეთოდით მოაწყო პროდუქციის ჩამოსხმა და ჩაყუთვა, რის მეოხებითაც ნაყოფიერება 280-300 პროც. გაიზარდა.

მალგობეკის ნავთის სარეწაო. საბურღავ სამუშაოებზე ბოლო დროს შეემატა 150 სტახანოველი, რომელნიც ახალ ნორმებს (შემოღებულია 1 მაისიდან) საშუალოდ ასრულებენ 1-ნახევარჯერ გადაჭარბებით.

კოლომნის ქარხნის სამჭედლო საამქრო. საამქროში არის 50 სტახანოველი — ორასიანი (და ზევით). სტახანოველი ნაუმოვი ზამბარების ჩახრახნაზე ნორმას 300 პროცენტით ასრულებს. მჭედელი პეტროვი, რომელიც მუშაობს სათადარიგო ნაწილებზე გზათა სახალხო კომისარიატისათვის, შტამპავს 370 კაკვს, 170-ის ნაცვლად.

თავს იჩენენ სულ ახალ-ახალი და ახალი სახელები. ამგვარად, როცა 1935 წლის დეკემბერს ც. კ-ის რეზოლუცია იწერებოდა, ჩვენ ის-ის იყო ვიწყებდით. ახლა სტახანოველები დიდი რაოდენობით, მრავალი ათასობით გვყავს. თუ მაშინ ჩვენი ინჟინრები და ტექნიკოსები ჯერ კიდევ ვერ გაერკვნენ, რა ხდებოდა, რადგან უმაღლეს სასწავლებლებში მათ სხვა რამეს ასწავლიდნენ, ახლა მიუხედავად ყველა ნაკლისა, ჩვენი ინჟინრები თანდათანობით უკვე იგებენ და ეხმარებიან. აქ გამოსულმა ამხ. გუდოვმა დაასახელა ინჟინრები, რომლებიც მას ეხმარებიან. ამხ. სიროტამაც დაასახელა ინჟინრები, რომლებიც მას ეხმარებიან, ასეთივე ინჟინრები არიან ქვანახშირის მრეწველობაშიც. აქ ილაპარაკეს ამხ. შულმანმა და ვისოცკიმ. უკანასკნელი ჩვენ ეს-ეს არის ტრესტის უფროსად დავნიშნეთ. წინათ იგი შახტში იყო, პროგრამას მთლიანად და გადაჭარბებით ასრულებდა, და მუშები კმაყოფილი იყვნენ, კარგად მუშაობდა. ახლა კი ლაპარაკიც არ შეიძლება იმაზე, რომ ინჟინერ-ტექნიკოსთა პერსონალი სტახანოვურ მოძრაობას უარყოფითად ეკიდებოდეს. მისი უბედურება ის არის, რომ მან ჯერ კიდევ ვერ ისწავლა სტახანოვურად მუშაობა.

კრამატორსკის სტალინის სახელობის მანქანათმშენებელი ქარხნის დირექტორი ამხ. სატელი (იგი მოხსენებით უნდა გამოსულიყო, მაგრამ ავად გახდა და გამოგზავნა თავისი მოხსენება, რომლის დაბეჭდვა მე აუცილებლად მიმაჩნია) სწერს: „საკმაოდ უძღვებიან თუ არა ინჟინრები სტახანოვურ მოძრაობას?

უნდა ვთქვათ, რომ ჩვენი ინჟინრების ნახევარზე მეტი ამას საკმაოდ აქტიურად, სათანადო დაძაბულობით შვრება, მაგრამ ჯერ კიდევ ხშირია შემთხვევები, როცა უარს ამბობენ, როცა უნარი არ შესწევთ დააკმაყოფილონ მუშების სტახანოვური გეგმები.

ძირითადი მიზეზი (პირდაპირი საბოტაჟის ცალკეული გამონაკლისით) არის სათავეში ჩადგომის ხერხთა და გზათა გაუგებლობა.

რა არის მიზეზი?

1. ჩვენი ინჟინერ-ტექნიკური მუშაკთა, განსაკუთრებით პრაქტიკოსთა, საკმაოდ დიდი მასის კულტურულ-საწარმოო მომზადება არასაკმარისია მეტადრე არასაკმარისია ორგანიზაციულ-საწარმოო მომზადება. ჩვენი უმაღლესი ტექნიკური სასწავლებლები ტექნოლოგებს იძლევიან, მაგრამ წარმოების ორგანიზატორებს არ იძლევიან.

2. წარმოების, განსაკუთრებით დაგეგმვის საკითხთა საერთო მოუწესრიგებლობა, რაც იწვევს სახელდახელო მუშაობას და ტექპერსონალის ყურადღებას და დროს საწარმოო საკითხებს აშორებს".

აქ გამოსული ინჟინრები არ ჰფარავდნენ, რომ ინჟინრები ჯერ კიდევ არ ჩადგომიან სათავეში სტახანოვურ მოძრაობას. სურთ თუ არა მათ ჩაუდგნენ მას სათავეში? რა თქმა უნდა, სურთ, მაგრამ მარტო სურვილი არ კმარა, საჭიროა კიდევ ისწავლონ, თუ როგორ გააკეთონ ეს. იქ, სადაც ამხანაგებმა ისწავლეს ამ მოძრაობის სათავეში დგომა, შედეგები ჭეშმარიტად ბრწყინვალეა. ასეთი მაგალითი ცოტა არ არის.

მე შევჩერდები ერთ ქარხანაზე. თქვენ გახსოვთ ჩვენი დავა ამ ქარხნის დირექტორთან, მისი გვარი, ალბათ, ყველას გახსოვთ. მე ვილაპარაკებ ამხ. ლ. მ. კაგანოვიჩის სახელობის „ბურთოსაკისურის" ქარხანაზე. თქვენ გახსოვთ, როდესაც სამჭედლო უბნის ოსტატმა ამხ. იუსიმმა მოგვცა თავისი პირველი რეკორდი, ჩვენ ხელი ჩავჭიდეთ ამ რეკორდს და განვაცხადეთ, რომ იგი არ შეიძლება იყოს ერთეული მოვლენა და გამონაკლისი. დანამდვილებით შეიძლება ასეთივე მუშაობის მოწყობა სხვა უბნებზეც.

მოდით, გაუთანასწორდით ამხ. იუსიმს, და მაშინ ჩვენ შევძლებთ „ბურთოსაკისურის" ქარხნისაგან მივიღოთ არა ის 24 მილიონი ბურთოსაკისური, რომელიც ჩაწერილია პროექტით, არამედ ორჯერ მეტი. დავა დიდხანს გაგრძელდა და გათავდა იმით, რომ ამხ. ბორდოვი მოხსნეს და დირექტორად დააყენეს ამხ. მელამედი.

ამხ. მელამედმა სტახანოველთა 1935 წ. ნოემბრის თათბირზე განაცხადა, რომ, 1936 წლის მეორე ნახევრიდან დაწყებული, ქარხანა მოგვცემს თვეში 3 მილიონ საკისურს, ე. ი. საპროექტო სიმძლავრეს 50 პროც. გაადიდებს. მერე რა გვაქვს დღეს? ამხ. მელამედმა, „ბურთოსაკისურის" მუშაკთა მთელმა კოლექტივმა, ამ ქარხნის მთელმა პარტიულმა ორგანიზაციამ იწყეს ბრძოლა თვეში 3 მილიონ საკისურის ვადაზე ადრე გამოშვებისათვის და 1936 წ. მეორე ნახევრის მაგივრად ისინი ამ თვეში იძლევიან 3 მილიონ საკისურს (ტაში). განა, ამხანაგებო, ამ ქარხანაში ზებუნებრივი ადამიანები სხედან? განა თვითეულ თქვენგანს არ შეუძლია იგივე გააკეთოს? მელამედი კარგი დირექტორია, საამქროთა უფროსები თითქმის იგივენი დარჩნენ, რომლებიც ამხ. ბორდოვის დროს იყვნენ. ზოგიერთი მათგანი მან შესცვალა, მაგრამ მეტწილად იგივენი დარჩნენ. მუშებიც, რა თქმა უნდა, ყველანი ძველები არიან. მერე რა მივიღეთ? მივიღეთ ის, რომ ადამიანებმა შეიგნეს და გადასწყვიტეს, რომ თუ მაღალი ნაყოფიერების მოცემა შეუძლია ორ, სამ, ათ, ოც, ორმოც კაცს, ასეთივე მუშაობის მოწყობა შეიძლება მთელი კოლექტივისათვის.

იმის ნაცვლად, რომ ელაპარაკნათ, ამაზე მეტი საკისურების დამზადება შეუძლებელიაო, ისინი ჩაებნენ ბრძოლაში და გაიმარჯვეს. მათ გამარჯვება მოიპოვეს სიმედგრით, ინიციატივითა და ორგანიზებულობით. ეს გზა ყველა ჩვენგანისათვის ხსნილია. თუ ბურთოსაკისურის პირველი ქარხანა განამტკიცებს ამ თავის მიღწევებს, თუ იგი საკისურების ხარისხს უფრო მეტად გააუმჯობესებს; თუ იგი დაიწყებს იმ საკისურების ათვისებას, რომლებიც მას ჯერ არ აუთვისებია, და იწყებს შემდგომ სვლას—ამაში კი მე დარწმუნებული ვარ—იგი ბევრ რამეს მიაღწევს. რეზერვები მათ ჰყავთ.

ერთი თვის წინათ მე ვიყავი ქარხანაში და ვნახე, რომ 15 ურიდან 4 დგას, 22-დან—8 დგას. ყოველ შემთხვევაში, ეს ქარხანა ახლა იმისათვის იბრძვის, რომ საბჭოთა კავშირში პირველი სტახანოვური ქარხანა იყოს. და ამას მე სულითა და გულით ვულოცავ—ბურთოსაკისურის 1-ლი ქარხნის კოლექტივს (ტაში).

მთლიანად უზრუნველვყოთ ქვეყანა სათბობით

ახლა, ამხანაგებო, გადავალ მრეწველობის ცალკეულ დარგებზე, რომელთა წარმომადგენლებიც ჩვენს საბჭოში გამოვიდნენ. ნავთის მუშაკები ამ საბჭოში საკმაოდ წესიერად მოვიდნენ. ისინი წარსულში ამას ჩვეული არ იყვნენ. ისინი ამჯობინებდნენ მოსვლას საჩივრებით, ამას არ გვაძლევენ, იმას არ გვაძლევენო.

გუშინ, ნავთის მუშაკთა გამოსვლის შემდეგ, გადავსინჯე ძველი სტენოგრამები. და აი ასეთი ადგილები ვიპოვე—ც. კ.-ის დეკემბრის პლენუმის შემდეგ მძიმე მრეწველობის სახალხო კომისართან არსებულ თათბირზე ჩვენ წინადადებას ვაძლევთ ნავთის მუშაკებს მიაღწიონ 600 მეტრ სისწრაფეს ბურღვაში თითო დაზგაზე თვიურად; ისინი ამტკიცებენ, არ შეგვიძლია თვეში დაზგაზე 450 მეტრზე მეტის მოცემა, ხოლო ახლა? თვალსაჩინოა დაყენებული ყველა დავალება, რასაც ჩვენ მათ ვაძლევდით იმ დავალებებზე რომ აღარა ვთქვათ რა, რომლებსაც ისინი ამოეფარნენ. რას გვაძლევენ ისინი ახლა? 1500 მეტრს თითო დაზგაზე თვეში, ხოლო ამხანაგი როზენოვი (გროზნეფთი), რომელსაც მაშინ 500 მეტრის მიღებაც არ სურდა, ახლა იძლევა 1000 მეტრზე მეტს და გვპირდება, რომ მესამე კვარტალში დაზგა თვეში 2 ათას მეტრ ბურღვას მოგვცემს.

ბურღვა—ნავთის ამოღების ძირითადი პირობაა. აბა, ერთი გასინჯეთ: 1,000 მეტრიან ჭაბურღილს ახლა რამდენიმე დღეში ბურღავენ. წინათ კი ეს 10—12, ხოლო ზოგჯერ 14 თვეს მოითხოვდა. ჯერ კიდევ 1933 წ. მე მაჩვენეს გროზნოში 900 მეტრის სიღრმის ჭაბურღილი, რომელსაც 12 თვეს ბურღავდნენ.

(გაგრძელება მე-4 გვ.)

---

*) გაგრძელება. იხ. „კომუნისტი" № 155.

10/640

სტალინურად ვიბრძოლოთ ჩვენი სამშობლოს აყვავებისათვის

ამხ. ს. ორჯონიკიძის სიტყვა

რა თქმა უნდა, ნავთის მუშაკებს აქვთ მიღწევები ბურღვის დარგში, და კარგი მიღწევებიც. მაგრამ მე იმედი მაქვს, რომ ეს განცხადება არ გახდება მათთვის თვითდამშვიდების საფუძველი, არამედ, პირიქით, ისინი უფრო მეტად განავითარებენ ბურღვის სისწრაფეს, მიაღწევენ უდიაროობას და შემდეგ საბჭოზე უფრო მეტი მიღწევებით მოვლენ.

თუ ნავთის მუშაკები შემდეგშიაც განავითარებენ თავიანთ მიღწევებს ბურღვის დარგში, ისინი მართლაც მივლენ ამერიკულ ნორმებამდე.

რა სთქვეს ნავთის მუშაკებმა ექსპლოატაციის შესახებ? ამბობენ, ექსპლოატაცია ერთ ადგილს სტკეპნისო. რატომ?

აი ამხ. პეტერსონის განმარტება: „ექსპლოატაციაში სტახანოვური მოძრაობის განვითარების მხრივ საქმე გაცილებით უფრო ცუდ მდგომარეობაშია... საჭიროა აგრეთვე ვაღიაროთ, რომ ექსპლოატაციის სტახანოვური მეთოდების განვითარებაში ჩვენი ყურადღება არ ყოფილა მიპყრობილი გადამწყვეტი უბნებისაკენ“.

ასევე ლაპარაკობდა ამხ. ბორისი. „ძირითადი მიზეზი მდგომარეობს იმაში, რომ ჩვენ ვერ შევძელით ჩაგვება ჩვენი ინჟინრები ექსპლოატაციის ნამდვილ ხელმძღვანელობაში. ჩვენ აგრეთვე არ ვახდენდით ტექნოლოგიური პროცესების გარდაქმნას საექსპლოატაციო სამუშაოთა ძირითადი სახეების მიხედვით. ბუნებრივია, რომ შედეგები ცუდი მივიღეთ....

ექსპლოატაციაში ჯერ კიდევ ძლიერია—უფრო ძლიერი, ვიდრე ბურღვაში,—უმოძრაობა, ტექნიკური კონსერვატიზმი“.

ასეთივე მდგომარეობა გვაქვს გროზნავთშიც:

„ნავთის ამოღებას დააკლდა 150 ათასი ტონა, აქედან 90 ათასი ტონა ძველი ჭაბურღილების წილად მოდის. ძველ ჭაბურღილებზე მუშაობა გროზნავთის პირობებში, — ამბობდა ამხ. როზენოერი, — ეს არის ძირითადი კრიტერიუმი ექსპლოატაციის დარგის მუშაკთა მუშაობის შესაფასებლად, ვინაიდან ნავთის 90 პროცენტს ჩვენ ძველი ჭაბურღილებიდან ვღებულობთ, მთელი საქმე ის არის, რომ სტახანოვური მოძრაობა ექსპლოატაციაში სათანადოდ არ განვითარებულა“.

რატომ არის, ძვირფასო ამხანაგებო, რომ ექსპლოატაციაში სტახანოვური მოძრაობა არ განვითარებულა? ვინ გიშლით ხელს? ვინ უნდა განავითაროს იგი? ეს ხომ თქვენ უნდა მოიმოქმედოთ? მაშ რაღას ელოდებით? გაბედულად მოჰკიდეთ საქმეს ხელი, და შედეგები ექსპლოატაციაში არ იქნება უარესი, ვიდრე ბურღვის დარგში. განა ექსპლოატაციაში ჩვენ არ გვეყოლება სტახანოველები? დიახაც ბევრი გვეყოლება, ოღონდ თქვენ მოჰკიდეთ საქმეს ხელი. ბაქოელები და გროზნოელები დღის წლიური გეგმის ზევით მიდიან, მაგრამ ისინი გაცილებით უფრო მაღლა წავიდოდნენ, მათ რომ სტახანოვური მოძრაობა ექსპლოატაციაშიც ისევე მოეწყოთ, როგორც ეს მათ ბურღვის დარგში მოიმოქმედეს.

ნავთსახდელი ქარხნები წარმატებით ასრულებენ თავიანთ გეგმას და თავიანთ დაპირებებს.

ნავთის ამოღება უდიდესი რაოდენობით უნდა გადიდდეს. ამას მოითხოვს ჩვენი სახალხო მეურნეობა. ყოველმხრივ უნდა დავაჩქაროთ საძიებელი სამუშაოები და ნავთის ამოღება ახალ რაიონებში. ნავთის მუშაკები ჩვენ აქ გვაძლევდნენ დაპირებებს. ამხ. განშინმა განაცხადა, რომ 1937 წელს მოგვცემს ზრდას არა ნაკლებ 50 პროცენტისა და შეიძლება მეტსაც. აზნავთ-კომბინატის უფროსმა ამხ. სლუცკიმ განაცხადა, რომ მომავალ წელს მოგვცემს 25-26 მილიონ ტონა ნავთს (უგაზოდ) და გადაჭარბებით შეასრულებს მიმდინარე წლის პროგრამას.

ამხ. როზენოერიც (გროზნავთი) ამბობდა აქ, რომ ახლა მას გაცილებით უკეთესი პერსპექტივები აქვს ვიდრე წინათ. ამხ. ბორშჩევსკი (მაინავთი) ყველაზე უკეთესად ბურღავს, მაგრამ ნავთს ცოტას იძლევა. ჩვენ გვესაჭიროება არა მარტო კარგი ბურღვა, არამედ ბევრი ნავთიც, პირველი-მეორისათვის. საჭიროა, რომ ნავთის მუშაკებმა შეასრულონ წელს თავიანთი დაპირება და მოემზადონ მომავალი წლისათვის.

რა ვუყოთ ქვანახშირს? მე უკვე ვილაპარაკე, რომ ჩვენი საბჭოსთვის მთავარი იყო ქვანახშირის საკითხი. აქ იყო ბევრი გამოსვლა, ბევრი დავა, ბევრი ყოველგვარი საჩივარი, მოჰყავდათ სხვადასხვა მიზეზები. მე ვფიქრობ, რომ ამხ. ხაჩატურიანცმა ყველაზე სწორად განმარტა, თუ რა მოხდა დონბასში:

„პირველ ხანებში, — ამბობს ამხ. ხაჩატურიანცი, — ჩვენ ვერ გავიგეთ ის გზა, რომელიც ამხ. სტალინმა მოგვცა, ვერ გავიგეთ თქვენიც, ამხ. სერგო, როცა გვაფრთხილებდით, რომ აღმოჩნდებიან ადამიანები, რომლებიც გაავულგარებენ სტახანოვურ მოძრაობას, რომლებიც საბოტაჟს გასწევენო. ეს აბსოლუტურად სწორი იყო“. „ხოლო შემდეგ, — განაგრძობს ამხ. ხაჩატურიანცი, — ამოღების დაცემა იანვარსა და თებერვალში, დეკემბერთან შედარებით, აიხსნება იმით, რომ მეთაურთა შემადგენლობა ასე ფიქრობდა: **„სტახანოვური მეთოდები ძალიან ბევრს იძლევიან, ისინი დაინერგა ადამიანთა შეგნებაში, ადამიანები იძლევიან შრომის სტახანოვურ ნაყოფიერებას და ამიტომ შეასუსტეს ყურადღება მუშაობის სტახანოვური მეთოდების შემდგომი დანერგვისადმი.**

ეს გრძელდებოდა იანვარში და თებერვლის ნახევარში... ამ დროისათვის მოუსწრო ნორმების გადასინჯვამ... ნორმები ჩვენ მთლიანად გავატარეთ, ხოლო ორგანიზაციულ - ტექნიკურ ღონისძიებათა გატარებაში ძალიან ჩამოვრჩით.

ამ დროისათვის დაიწყო ლაპარაკი საბოტაჟსა და კონსერვატორებზე, დაიწყო მეთაურთა შემადგენლობის სულისკვეთების გაუარესება, ინჟინრებმა იწყეს უარესად მუშაობა, შრომის დისციპლინა ეცემოდა.

ვიწყეთ ნაკლების მიღება.

ამაში დანაშაული ჩვენ მიგვიძღვის. ჩვენ თავის დროზე უნდა მიგვეცა სიგნალი ამ მოვლენების შესახებ და მიგვეღო საჭირო ზომები, მაგრამ ჩვენ ეს არ გვიქნია“.

ჩემის აზრით, ამხ. ხაჩატურიანცმა სწორად გვიამბო, თუ როგორ მიმდინარეობდა საქმე. მათ გადასწყვიტეს, რომ შემდეგში საქმე თვითდინებით წავა და დასვენებას მიეცნენ, ნორმები გადასინჯვით გადასინჯეს, ხოლო მათი შესრულების უზრუნველმყოფელი აუცილებელი ორგანიზაციულ, ტექნიკური ღონისძიებანი, არ გაატარეს, აქედან წარმოსდგა ნორმების შეუსრულებლობა. აქ მოუსწრო ბრალდებამ საბოტაჟში, ამბობს ამხ. ხაჩატურიანცი, ბრალდება საბოტაჟსა და კონსერვატიზმში წამოიჭრა მას შემდეგ, რაც თქვენ, დასვენებას რომ ეძლეოდით, ჩამალეთ ამოღება.

ამხ. სტალინი ტყუილად კი არ გვაფრთხილებს ხშირად — გისმენთ კაცი და მეშინია, — ამბობს იგი, — გალობთ როგორც ბულბულება, ძალიან კმაყოფილი ხართ საკუთარი წარმატებებით. წარმატებები მართლაც რომ გაქვთ. ზოგჯერ აზვიადებთ ამ წარმატებებს — ეს მართალია. მაგრამ აი რა მაშინებს: მე ის მაშინებს, რომ თქვენ გაგიტაცებთ საკუთარი წარმატებანი, იფიქრებთ, რომ შემდეგში ყოველივე ეს თვითდინებით წავაო. ვაითუ შეასუსტოთ თქვენი ენერგია და გამოგეპაროთ საქმე.

ამხ. ხაჩატურიანცის სიტყვა მშვენივრად ადასტურებს ამხ. სტალინის შიშს. ამხანაგო ქვანახშირის მუშაკებო, თქვენ მართლაც რომ გამოგეპარათ საქმე და მიიღეთ სამწუხარო შედეგები.

თქვენ გახსოვთ, ამხანაგებო, საუცხოო სურათი „ჩაპაევი“. გახსოვთ, როცა ჩაპაეველებმა გაანადგურეს თეთრგვარდიელები, შემდეგ დასხდნენ თავისთვის, გაიხადეს ტანსაცმელი, ფეხსაცმელი და იწყეს მღერა. მღეროდნენ და მღეროდნენ, გატაცებული იყვნენ თავიანთი გამარჯვებებით, ხოლო მტერმა ისარგებლა მათი უდარდელობით, თავს დაესხა და გაანადგურა ისინი.

რა თქმა უნდა, ჩვენ საქმეს გამოვასწორებთ. მაგრამ ფაქტი ის არის, რომ თქვენ, ამხანაგო ქვანახშირის მუშაკებო, ნორმების გადიდების შემდეგ, ვერ უზრუნველჰყავით ორგანიზაციული ღონისძიებებით მათი გატარება და მიიღეთ უმნიშვნელო შედეგი. ამისათვის თქვენ გამოგლანძღეს, თქვენ კი ეს საწყენად მიიჩნიეთ. თქვენ ცოტა გლანძღეს.

აქვე ნება მომეცით მოგაგონოთ, რომ ქვანახშირის მუშაკების მობრუნება და განვითარების ახალ საფეხურებზე მათი აყვანა მეტად ძნელი საქმეა. ქვანახშირის მუშაკები ახალი ტექნიკის, ახალი მეთოდების დიდი პატივისმცემელნი არ არიან. გაიხსენეთ 1930 წელი, ქვანახშირის ამოღების დაცემა დონბასში. ჩვენი პარტიის ცენტრალური კომიტეტი იძულებულია გაგზავნოს იქ ამხ. მოლოტოვი. 1931 წელსაც იგივე გრძელდება. ც. კ. იწვევს ქვანახშირის მუშების მთელ რიგ თათბირებს. 1933 წელს ნახშირის ამოღებამ ხელახლა იკლო. როგორ აძლიერებდნენ მას, ამხანაგო დონბასელებო, და ვინ აძლიერებდა? ჩვენი პარტიის ცენტრალური კომიტეტი. ც. კ. გზავნის დონბასში ამხ. ლ. კაგანოვიჩს. ც. კ. ღებულობს ცნობილ გადაწყვეტილებას ნახშირის ამოღების მექანიზაციისა და ჩვენი სამეურნეო ორგანიზაციების მხრით მმართველობის კანცელარიულ - ბიუროკრატიული მეთოდის შესახებ. ც. კ. გარდაქმნის ხელფასს და სხვ. შარშან სტახანოვურმა მოძრაობამ, რომელსაც ხელი ჩასჭიდეს დონეცის ორგანიზაციამ და ჩვენი პარტიის ცენტრალურმა კომიტეტმა, ქვანახშირის ბასეინები შემდგომი განვითარების გზაზე გამოიყვანა.

ჩვენი სამეურნეო ორგანიზაციების თვითდამშვიდების გამო ჩვენ მივიღეთ ამოღების დაცემა, მაგრამ ასეთი ამოღების დროსაც კი შრომის ნაყოფიერება დონბასში იანვარ-მაისის პერიოდში შარშანდელ ამავე პერიოდთან შედარებით გაიზარდა 22 პროცენტით, ხოლო ქვანახშირის მთელ მრეწველობაში 25,7 პროცენტით. 80 მილიონი ტონა ქვანახშირის პროგრამა, რაც ნიშნავს ხუთწლედის ოთხ წელიწადში შესრულებას, დონბასმა შეასრულა ნახევარი წლის განმავლობაში 37.495 ათასი ტონის ანუ წლიური გეგმის 46,9 პროც. რაოდენობით.

კუზბასში შრომის ნაყოფიერების ზრდა იმავე პერიოდისათვის შეადგენს 36,2 პროცენტს, მოსკოვის რაიონში 26,6 პროც., ყარაგანდაში 61,7 პროც., აღმოსავლეთ-ციმბირში 18,7 პროცენტს.

მიმდინარე წლის იანვრიდან მაისამდე ქვანახშირის მუშის შრომის ნაყოფიერების ერთგვარი ზრდაც კი არის — დონბასში 3 პროცენტით, კუზბასში 9 პროცენტით.

ეს ცოტაა, ძალიან ცოტაა, მაგრამ ყველაზე უარესი ის არის, რომ ამოღების დაცემის ნიადაგზე სამეურნეო მუშაკთა და ინჟინერთა ერთ ნაწილში თავი იჩინა რევიზიონისტულმა განწყობილებამ. კვლავ დაისვა კითხვა: სწორია თუ არა სტახანოვური მეთოდი, რომელიც გამოიხატება მნგრეველისა და გამმაგრებლის შრომის განაწილებაში? ამასთან აშკარად არავინ ლაპარაკობს, რომ სტახანოვური მეთოდი სწორი არ არის, პირიქით — ყველა მას ფიცულობს. მაგრამ თქვენ გაიგონებთ ამისთანა ლაპარაკს: სტახანოვური მეთოდი ნიშნავს შრომის ნაყოფიერების გადიდებას, როგორ მივაღწევ ამას — სულ ერთია. აი და წინ წამოგიჭიმავენ სტახანოვური მეთოდის უხეიროდ გამოყენების ფაქტს და თვითონვე მორთავენ ყვირილს: ხომ ვამბობდით ხელაღებით გატარება არ შეიძლებაო. ასე იქცევა კუზნეცკის ქვანახშირის ბასეინის მთავარი ინჟინერი ამხ. სტროილოვი, როდესაც იგი წინ გვიყენებს ერთ შახტს სტახანოვური მეთოდის გამოყენების უარყოფითი შედეგებით. ამხ. სტროილოვი ჩვენი ერთერთი დამსახურებული ინჟინერია, კუზნეცკის ქვანახშირის ბასეინის ერთერთი მშენებელია ამხ. რუხიმოვიჩთან ერთად. მთელი მისი სიტყვა ხომ ცუდად არ იყო წარმოთქმული. ის ლაპარაკობდა სტახანოვურ მოძრაობაზეც, იმაზეც, თუ რა უდიდესი ნდობით ეკიდება ინჟინრებს ჩვენი პარტია, იმაზეც, რომ ინჟინრები ჯერ კიდევ არ ჩასდგომიან სათავეში სტახანოვურ მოძრაობას, მაგრამ აი ამხ. პიატაკოვის კითხვაზე, თუ როგორია მისი, სტროილოვის, დამოკიდებულება შრომის განაწილებისა, უგანრიგო სისტემისა და ინდივიდუალური ხელფასისადმი, ამხ. სტროილოვმა უპასუხა: „კეთილსასურველიო“. კარგი საქმეა, ქვანახშირის უდიდესი ბასეინის მთავარი ტექნიკური ხელმძღვანელის დამოკიდებულება სტახანოვური მოძრაობის ძირითადი საკითხებისადმი მხოლოდ კეთილსასურველია, და ამას ჰქვია — სათავეში ჩაუდგა მოძრაობას.

ზედმეტი არ იქნება გავიხსენოთ, რომ სტახანოვურ მეთოდს კუზბასელები იმთავითვე სრულიად უენთუზიაზმოდ მოეპყრნენ, ისინი მას წმინდა დონბასურ მოვლენად სთვლიდნენ. საჭირო გახდა ამხ. სტალინის მითითება სტახანოველთა ნოემბრის თათბირზე, რომ მათ ამ საქმისთვის ხელი მოეკიდნათ. მსჯელობა ამგვარია — ჩვენ ქვანახშირის ამოღების პროგრამას ჩავაბარებთ, და სტახანოვურად იქნება ეს თუ ივანოვურად, სულ ერთი არ არისო?

არა, ამხანაგებო, სულ ერთი არ არის. ასეთი განწყობილება საშიშია სტახანოვური მოძრაობის წარმატებით განვითარებისათვის. ეს განწყობილება ანტისტახანოვური განწყობილებაა. მის წინააღმდეგ გადამწყვეტი ბრძოლა უნდა ვაწარმოოთ.

(დასასრული იქნება)

ერთა ლიგის პლენუმის ბიუროში

ჟენევა, 4 ივლისი. ერთა ლიგის პლენუმის ბიუროს სხდომა ორი საათის დისკუსიის შემდეგ დაიხურა. არსებული ცნობებით, სანქციათა საკითხში მიღწეულ იქნა შეთანხმება.

საფრანგეთის რეზოლუციის პროექტის თვითეულ დანარჩენ პუნქტზე კი წარმოადგინეს სხვა ვარიანტები. ტერიტორიული ანექსიის არცნობის საკითხზე იყო აზრთა სხვადასხვაობა, როგორც პრინციპული ხასიათისა, ისე დეტალებში. მაგრამ აზრთა ძირითადი სხვადასხვაობა ეხებოდა ლიგის რეფორმის საკითხს იმ სახელმწიფოთა ჯგუფს შორის, რომლებიც მოითხოვენ, რომ ლიგა [illegible] საკონსულტაციო ორგანიზაცია იყოს, და იმ სახელმწიფოთა ჯგუფს შორის, რომელნიც, პირიქით, მოითხოვენ ლიგის წესდების გაძლიერებას და კერძოდ წესდების მე-16 მუხლის მეთოდთა განმტკიცებას. (ადს)

ერთა ლიგის პლენუმის რეზოლუციის პროექტის ტექსტი

ჟენევა, 4 ივლისი. ერთა ლიგის პლენუმის ბიურომ მოიწონა რეზოლუციის პროექტის შემდეგი ტექსტი, რომელიც შეტანილი იქნება ლიგის პლენუმის განსახილველად:

„ერთა ლიგის პლენუმი, კვლავ მოწვეული არგენტინის რესპუბლიკის მთავრობის თაოსნობით, სხვის შეწყვეტის შესახებ 1935 წლის 11 ოქტომბრის გადაწყვეტილების შემდეგად, რათა განიხილოს იტალია-აბისინიის კონფლიქტით შექმნილი მდგომარეობა, — ცნობად ღებულობს ამის გამო წარმოდგენილ ცნობებსა და დეკლარაციებს; აღნიშნავს, რომ სხვადასხვა გარემოებამ ხელი შეუშალა ერთა ლიგის წესდების ინტეგრალურ გამოყენებას; კვლავ მტკიცედ ერთგული რჩება ერთა ლიგის წესდების პრინციპებისა, რომლებიც თავის გამოხატულებას ჰპოვებენ აგრეთვე სხვა დიპლომატიურ აქტებში, როგორიცაა ამერიკის სახელმწიფოთა 1932 წლის 3 აგვისტოს დეკლარაცია, რომელიც უარჰყოფს ტერიტორიული საკითხების ძალის საშუალებით გადაწყვეტას; მოწადინებულია განამტკიცოს ერთა ლიგის ავტორიტეტი გამოცდილების გაკვეთილთა შესაბამისად ამ პრინციპების გამოყენების სახის შეცვლის გზით; დარწმუნებულია, რომ აუცილებელია გადიდდეს უშიშროების იმ გარანტიათა ნამდვილი ქმედითობა, რომელთაც ერთა ლიგა თავის წევრებს ანიჭებს და ამის მიხედვით გამოსთქვამს სურვილს, რათა საბჭომ: 1. რეკომენდაცია მისცეს ერთა ლიგის წევრ ქვეყნების მთავრობებს — მიაწოდონ გენერალურ მდივანს შეძლებისდაგვარად 1936 წლის 1 სექტემბრამდე ყველა წინადადება, რომელთა წარდგენაც მათ საჭიროდ მიაჩნიათ ერთა ლიგის წესდების პრინციპთა უკეთ გატარებისათვის ზემოთაღნიშნულ საფუძველზე და ფარგლებში. 2. წინადადება მისცეს გენერალურ მდივანს მოახდინოს ამ წინადადებათა პირველი შესწავლა და განსაკუთრებით მათი კლასიფიკაცია. 3. მოახსენოს ერთა ლიგის პლენუმს შემდეგ სესიაზე საკითხის მდგომარეობა“.

მეორე რეზოლუციაში პლენუმი გამოსთქვამს სურვილს, რომ კოორდინაციის კომიტეტმა მთავრობებს მისცეს ყველა მიზანშეწონილი წინადადება, რათა ბოლო მოეღოს იმ ღონისძიებებს, რომლებიც მათ გაატარეს ერთა ლიგის წესდების მე-16 მუხლის შესასრულებლად. (ადს)

◇

კოორდინაციის კომიტეტის დადგენილება

ჟენევა, 6 ივლისი. კოორდინაციის კომიტეტმა დაადგინა—მისცეს დღეს წინადადება ერთა ლიგის წევრ სახელმწიფოთა მთავრობებს—გააუქმონ სანქციები 15 ივლისიდან. (ადს).

გერმანიის პრესა ერთა ლიგის სესიის შედეგების შესახებ

ბერლინი, 5 ივლისი. „ბერლინერ ტაგებლატი“ აჯამებს ერთა ლიგის ეს-ეს არის დამთავრებული სესიის შედეგებს და აღნიშნავს, რომ „ერთა ლიგას ახალ იმპულსს აძლევს საერთო წარმოდგენა გერმანიის საფრთხის შესახებ“. გაზეთის აზრით, „ჟენევაში აღებული კურსი გერმანიას მეტად მძიმე გადაწყვეტილებათა წინაშე აყენებს“.

საგარეო საქმეთა სამინისტროს ოფიციალური ბიულეტენი „დიპლომატიშ-პოლიტიშე კორესპონდენც“ მკაცრად ილაშქრებს ლიგის რეფორმის ფრანგული პროექტის წინააღმდეგ, რომელსაც, ოფიციოზის სიტყვით, მივყევართ მხოლოდ „კავშირთა ფრანგული პოლიტიკის ლეგალიზაციისაკენ“. ბიულეტენი მუქარის კილოთი მოუწოდებს სახელმწიფოებს, სანამ ისინი ამ წინადადებების შესახებ თავის აზრს გამოსთქვამდნენ, „ანგარიში მისცენ თავის თავს და ჩაუფიქრდნენ ამ გზის ყველა შედეგს“.

„ფრანკფურტერ ცაიტუნგი“ მოუწოდებს ინგლისს გერმანიასთან თანამშრომლობისაკენ. (ადს)

○ ◇ ○

გომინდანის პლენუმზე არ დაუშვეს კანტონის დელეგაცია

შანხაი, 6 ივლისი. რეიტერის სააგენტოს გონკონგელი კორესპონდენტი იუწყება, რომ სანაოსნო კომპანიამ „დოლარ ლაინმა“ ნანკინის ხელისუფალთა მოთხოვნით, გააუქმა კანტონის საზოგადოებრივ ორგანიზაციათა დელეგაციის მიერ ნაყიდი ბილეთები. ეს დელეგაცია აპირებდა ნანკინში წასვლას, რათა გომინდანის ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის პლენუმისათვის წარედგინა მოთხოვნა იაპონიისათვის ომის დაუყოვნებლივ გამოცხადების შესახებ. შანხაის ჩინელთა ხელისუფლებამ სთხოვა ყველა სანაოსნო კომპანიას არ დაუშვან თავის გემებზე კანტონის დელეგაციის წევრები. ამავე დროს შანხაის მერმა უ ტე-ჩენმა, სააგენტო „სენტრალ ნიუსის“ ცნობებით, მიიღო მთელი რიგი ზომები, რათა არ დაუშვას დელეგაციის გადმოსვლა შანხაიში. (ადს)

სტახანოვური წლის სესხი

უკვე გავრცელებულია 52.426.000 მანეთის სესხი

სახელმწიფო კრედიტისა და შემნახველი სალაროების ცენტრალურ სამმართველოში გუშინ შეჯამებული ცნობებიდან ირკვევა, რომ საქართველოს 41 რაიონში (14 რაიონიდან ცნობები არაა მიღებული) 2 ივლისიდან 6 ივლისამდე გავრცელებულ იქნა 52.426.000 მანეთის სესხი.

დაწინაურებული რაიონები

რესპუბლიკის 41 რაიონიდან ყველაზე წინ არიან ქუთაისის, წულუკიძის, ვანის, ბორჯომის, გურჯაანის, ლანჩხუთის, ცხაკაიის, ტყიბულის და ხაშურის რაიონები. ამ რაიონებში ახალი სესხის გავრცელება მუშა-მოსამსახურეთა შორის 6 ივლისისათვის უკვე დამთავრებული იყო.

ტფილისში გავრცელებულია 25.408.940 მანეთის სესხი

7 ივლისს სად. 9 საათისათვის ტფილისში გავრცელებული იყო: მუშა-მოსამსახურეთა შორის 18.958.350 მანეთის სესხი არაორგანიზებულ მოსახლეობაში—2.519.645 მანეთისა და რკინიგზელებში—3.930.000 მანეთის ახალი სესხი. სულ მთელ ქალაქში გავრცელებული იყო—25.408.940 მანეთის სესხი.

ამგვარად, ტფილისში უკვე გავრცელდა დაახლოებით ოთხი მილიონი მანეთით უფრო მეტი სესხი, ვიდრე შარშან.

ხელისმოწერა დაამთავრეს

საქართველოს მიწსახკომის ყველა თანამშრომელმა შეიტანა თავისი წვლილი სოციალისტური სამშობლოს შემდგომი აყვავებისა და განმტკიცებისათვის გამოშვებულ სესხის რეალიზაციაში. 5 ივლისს დამთავრდა ხელისმოწერა. სახელმწიფო სესხზე ხელი მოაწერა 646 კაცმა. ხელისმოწერის თანხა 173.260 მანეთს უდრის. გრძელდება მუშაობა ძველი ობლიგაციების შესაცვლელად.

შევიძინეთ 3750 მანეთის ობლიგაცია

კაფე-რესტორნების ტრესტის სასადილო „ოლიმპის“ თანამშრომელთა კრება აღფრთოვანებით შეხვდა ახალი სესხის გამოშვებას და ძველი სესხების ობლიგაციათა კონვერსიას. ამავე კრებაზე გაიმართა ხელისმოწერა.

ხელისმოწერის ფურცელი ხელიდან ხელში გადადიოდა. თანამშრომლებს სათითაოდ ეპირათ ხელში ფანქარი, რათა ერთმანეთისათვის დაესწროთ ხელისმოწერა. ამხ. გ. სისოშვილმა ხელი მოაწერა 400 მანეთზე, ამხ. სამარგულიამ და მაჩაბელმა 250 მანეთზე თვითეულმა. ხელისმოწერის საერთო თანხა 3750 მანეთს უდრის.

ზ. ს.

86.850 მანეთი

ცხაკაია, 6 ივლისი. 2 და 3 ივლისს გაიმართა ქ. ცხაკაიის სავაჭრო ორგანიზაციების მუშა-მოსამსახურეთა ახალი სესხისადმი მიძღვნილი მიტინგები. დახლის მუშაკები მხურვალედ მიესალმნენ ახალი სესხის გამოშვებას და ძველი სესხების კონვერსიას.

სავაჭრო ორგანიზაციების მუშა-მოსამსახურეებმა—482 კაცმა ხელი მოაწერა 86.850 მანეთზე.

ალ. გვახარია.

ხელი მოაწერეს 93.730 მანეთზე

ორჯონიკიძის (ყოფ. ხარაგოულის) მუშებმა, მოსამსახურეებმა და კოლმეურნეებმა—515 კაცმა 3 ივლისს საღამოს ხელი მოწერილი ჰქონდათ 93.730 მანეთის ობლიგაციებზე.

განსაკუთრებით დიდი მუშაობა ჩატარდა მარგანეცის გრეხილ - ავეჯულობის ფაბრიკაში. აქ 2 ივლისსვე ხელი მოაწერეს 30.500 მანეთის ობლიგაციებზე. ასევე მოიქცნენ რაიაღმასკომის სტამბის მუშა-მოსამსახურეებიც, რომლებმაც ხელი მოაწერეს 3.400 მანეთზე.

სტამბის მუშამ ვალიკო ინასარიძემ ხელი მოაწერა 650 მანეთზე, დავით ცაგარეიშვილმა—350 მანეთზე, პლატონ გახოხიძემ—400 მანეთზე, ვალოდია ბუბნაკაშვილმა—250 მანეთზე, რაჟდენ შარიქაძემ—200 მანეთზე, შალო ცაგარეიშვილმა—250 მანეთზე, ევგენი ფიცხელაურმა—250 მანეთზე, თამარ ხიმერაძემ — 300 მანეთზე და სხვ.

ფილ. გვაძაბია.

ამხ. ლიტვინოვი მონტრეს გაემგზავრა

ჟენევა, 6 ივლისი. სრუტეთა საკითხზე კონფერენციის მუშაობის [illegible] დაკავშირებით, ამხ. ლიტვინოვი გუშინ მონტრეს გაემგზავრა. (ადს)

◇

საფრანგეთის ფაშისტების პროვოკაციული გამოსვლები

პარიზი, 5 ივნისი. როგორც „იუმანიტე“ იუწყება, გუშინ 200-300 ფაშისტი სატვირთო მანქანებით მარსელიდან ექს-ან-პროვანსს ჩავიდა. მათ იწყეს განუწყვეტლივ მისვლა-მოსვლა ქალაქში და განგებ მოსახლეობის პროტესტების პროვოცირება. ერთ-ერთი სატვირთო მანქანიდან რევოლვერით მძიმედ დასჭრეს მუშათა ადგილობრივი ორგანიზაციების ერთ-ერთი აქტივისტი. პოლიციამ მოსახლეობის დახმარებით დააკავა სატვირთო მანქანა და დააპატიმრა მგზავრები. ხალხმა სატვირთო მანქანა გადააყირავა და სასტიკად სცემა ერთ ფაშისტს. მოსახლეობა უაღრესად აღშფოთებულია. (ადს)

◇

გრეიზერის განცხადება „ფელკიშერ ბეობახტერის“ წარმომადგენელს.

ბერლინი, 6 ივლისი. გუშინ ბერლინს ჩამოვიდა დანციგის სენატის თავმჯდომარე გრეიზერი.

„ფელკიშერ ბეობახტერის“ წარმომადგენელთან ინტერვიუში გრეიზერმა განაცხადა, რომ „დანციგის მთავრობა ამიერიდან უარს იტყვის მიიღოს მონაწილეობა განხილვაში, თუ ერთა ლიგა მოინდომებს გაარჩიოს დანციგის წმინდა შინაპოლიტიკური საკითხები“. გრეიზერმა შემდეგ უარჰყო ცნობები „დანციგის სტატუტის ძალდატანებით მოსპობის“ მომზადების შესახებ. მაგრამ მან დაადასტურა მოთხოვნა, რომ მოხდეს დანციგში ერთა ლიგის კომისრის პოსტის სრული ლიკვიდაცია.

ყურადღების ღირსია გრეიზერის განცხადება, რომ დანციგში ერთა ლიგის გავლენის მოსპობა „განამტკიცებს პოლონეთ-გერმანიის კარგ ურთიერთობას“. საინტერესოა აგრეთვე სხვა გაზეთების ცნობებიც, რომ გრეიზერი „სავსებით კმაყოფილია“ იმ საუბრის შედეგებით, რომელიც მას ჰქონდა პოლონეთის საგარეო საქმეთა მინისტრ ბეკთან ჟენევაში.

გაზეთები ფართოდ ბეჭდავენ გერმანიის საინფორმაციო ბიუროს ცნობას ვარშავიდან, რომ „ერთა ლიგასთან კრიტიკული დამოკიდებულება პოლონეთისა და დანციგის ურთიერთობაში არაფერს არ შეცვლის“.

◇

ესპანეთის კომპარტიაში 102 ათასი კაცია

პარიზი, 6 ივლისი. მადრიდიდან იუწყებიან, რომ, ესპანეთის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური ორგანო „მუნდო ობრეროს“ ცნობებით ესპანეთის კომუნისტური პარტიის წევრთა რიცხვი 102 ათასს აღწევს. (ადს).

○

შევასრულეთ პარკის დამზადების გეგმა

ტყიბული, 5 ივნისი. 5 ივნისისათვის ტყიბულის რაიონში პარკის დამზადების გეგმა შესრულებული იყო 101 პროცენტით. დამზადებულია 6.638 კილოგრამი. საშუალო გამოსავალი თვითეული კოლოფი თესლიდან 50 კილოგრამს უდრის.

რაიკომის მდივანი **ჯაჯანიძე**.

◇

სასამართლო

განაჩენი სისრულეშია მოყვანილი

მკითხველებს ეხსომებათ, თუ როგორ აწამა და მოკლა ბესარიონ ხიზანიშვილმა თავისი ახალგაზრდა ცოლი, ეკატერინე [illegible]—ოლია ხიზანიშვილი. დანაშაული ჯერ დამალეს, მერე [illegible] გაიგეს და [illegible] (იხ. „კომუნისტი“ ა.-წ. 16 აპრილის, 6 და 11 მაისის ნომრები.

უზენაესმა სასამართლომ ამხ. რ. კალანდაძის თავმჯდომარეობით ბ. ხიზანიშვილს დანაშაულისათვის 9 მაისს გამოუტანა განაჩენი სასჯელის უმაღლესი ზომა — დახვრეტა მიუსაჯა.

საკავშირო უზენაესი სასამართლოს საკასაციო კოლეგიამ განაჩენი დაამტკიცა, რის შემდეგ იგი სისრულეში მოიყვანეს.

◇

პარტკალენდარი

ლ. კეცხოველის სახელობის პროპაგანდისტისა და აგიტატორის სახლში

საქ. კ. პ. (ბ) ისტორიის კაბინეტი — კონსულტაცია პარტიისტორიის შემსწავლელ წრეების პროპაგანდისტებისათვის ლენინისა და სტალინის ახალი დოკუმენტების გამოყენების შესახებ პარტიის ისტორიის თემებისათვის.

ლენინიზმის კაბინეტი — კონსულტაცია „სოციალიზმი და მოსახლეობის საკითხი“. საღამოს 8 საათზე.

აგიტაციის კაბინეტი — კონსულტაცია აგიტატორებისათვის თემაზე: „საბჭოთა კონსტიტუციის განვითარების ეტაპები“. საღამოს 8 საათზე.

საქ. ა. ლ. კ. კ. კაბინეტი — ჯგუფური კონსულტაცია ყველა ტიპის სკოლის პროპაგანდისტებისათვის თემაზე: „[illegible]“, ქართულ ენაზე. საღამოს 8 საათზე.

ს. კუხალეიშვილი, შ. გობეჯია, ს. არუთინოვი, პ. წულუკიძე, ს. კარსანიძე იუწყებიან, რომ ხანგრძლივი ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა
ანიჩკა ოლბაქიძე

დამწუხრებულნი ქმარი გიორგი, შვილები: მიშა, ნუცა, ელენე, ქეთო, მარგარიტა ოჯახებით, სანია და [illegible] იუწყებიან
ვერა ერმოლის ასული
ორჯონიკიძე-კიკნაძის
გარდაცვალებას. დაკრძალვა სოფ. [illegible] 9 ივლისს

მინადორა და მალაქია ტორონჯაძეები შვილებით მწუხარებით იუწყებიან ძვირფასი
ვერა ერმოლის ასული
ორჯონიკიძე-კიკნაძის
გარდაცვალებას

თათბირი მევენახეობის საკითხების შესახებ

საქართველოს კ. პ. (ბ) ც. კ-ში

გუშინწინ 5 ივლისს საქართველოს კ. პ. (ბ) ც. კ-ში ამხ. ლ. ბერიას თავმჯდომარეობით შედგა თათბირი მევენახეობის საკითხების შესახებ.

თათბირს დაესწრნენ ამხ. გ. მგალობლიშვილი, კეკელია, გრ. არუთინოვი, ილიუშინი, მათიკაშვილი, გეურქოვი, კუხალეიშვილი, მევენახეობის რაიონთა პარტიის რაიკომების მდივნები და აღმასკომების თავმჯდომარეები, მეღვინეობის საბჭოთა მეურნეობების დირექტორები, საქართველოს მიწსახკომის და სამტრესტის მუშაკები და სპეციალისტები.

ამხ. ლ. ბერიამ გახსნა თათბირი და აღნიშნა მევენახეობის შემდგომი განვითარებისა და მეღვინეობის პროდუქციის ხარისხის გაუმჯობესების ამოცანის დიდი მნიშვნელობა.

— ღონისძიებებმა,—ამბობს ამხ. **ბერია**,—რომლებიც გატარებულია უკანასკნელი წლების განმავლობაში მოგვცეს შესაძლებლობა შესამჩნევად გაგვეუმჯობესებინა მევენახეობის მეურნეობა, გაგვედიდებინა ვენახის ფართობი, გაგვეშენებინა სანერგეები, რაც უზრუნველყოფს მევენახეობის შემდგომ ზრდას.

მაგრამ ამით სრულებითაც არ ამოიწურება მთელი შესაძლებლობანი. შეიძლება გადიდებული იქნას როგორც პლანტაციების ფართობი, ისე მათი მოსავლიანობაც. უნდა გაუმჯობესდეს ღვინის ხარისხიც. თუ კონიაკის ხარისხში უკვე ერთგვარი გაუმჯობესება გვაქვს, ღვინის გამოშვების დარგში კიდევ ბევრია გასაკეთებელი.

განსაკუთრებული ყურადღება, — ამბობს ამხ. ბერია,—უნდა მიექცეს შამპანურის გამოშვებას. საქართველოს რაიონებში მოგვეპოვება ყურძნის მთელი რიგი ჯიშები, რომლებიც შეიძლება გამოვიყენოთ საამისოდ.

შემდეგ ამხ. ბერიამ აღნიშნა, მევენახეობის შემდგომი განვითარების საკითხები განუყრელად არის დაკავშირებული საბჭოთა მეურნეობების მუშაობის გაუმჯობესებასთან. მუშაობის გაძლიერებასთან სანერგეებში, მოსავლის აკრეფისა, მისი შენახვის და გადამუშავების სწორ ორგანიზაციასთან. ყველა ეს საკითხი ამ თათბირზე უნდა იქნას განხილული.

○

მოხსენებით გამოვიდნენ ამხ. კოჭლამაზაშვილი (გურჯაანი), აფციაური (ყვარელი), კანდელაკი (სამტრესტი), მეგრელიშვილი (სამტრესტი), ხუხუა (ყვარლის საბჭოთა მეურნეობა), კუხალეიშვილი (სამტრესტი), კარსანიძე (თელავი), პროფ. მოდებაძე, ბაიდაშვილი (საბჭოთა მეურნეობა „ხირსა“), ხუნდაძე (ზაკგოსტორგი), მგალობლიშვილი (სამტრესტი), პროფ. ჩოლოყაშვილი, სანიკიძე (მევენახეობის სამეცნიერო-საკვლევო ინსტიტუტი), ასათიანი (ჯულელი).

გამოსული ამხანაგები შეჩერდნენ მევენახეობის შემდგომი განვითარების ცალკეულ მომენტებზე და აღნიშნეს ღონისძიებანი, რომლებიც უნდა გატარდეს ამ დარგში.

ეს ღონისძიებანი პირველ რიგში მიმართულია სანერგის მეურნეობის გაუმჯობესებისაკენ, ყურძნის გადამუშავების რაციონალიზაციისკენ, მოსავლიანობის გადიდებისაკენ, ღვინის ხარისხის გაუმჯობესებისაკენ.

ამხ. კოჭლამაზაშვილმა აღნიშნა ღვინის გადამუშავების საქმეში არსებული ნაკლნი. ეს თვალსაჩინოდ მოქმედებს მეღვინეობის პროდუქციის ხარისხზე. არავითარ შემთხვევაში არ შეიძლება დაუშვათ ყურძნის გადასამუშავებლად გაშვება ლერწიანად, ეს კი ჯერჯერობით ხშირად ხდება.

ამხ. აფციაური თავის გამოსვლაში შეეხო ფილოქსერასთან ბრძოლის საკითხებს და ილაპარაკა მევენახეობის განვითარების შესახებ ყვარლის რაიონში, ხაზი გაუსვა სანერგეების მოწყობის საკითხებს.

ღვინის შენახვის წესების და ფერლობებზე მუსკატის ყურძნის ვაზის გაშენების შესახებ ილაპარაკა ამხ. **ხუნდაძემ**.

ამხ. **ხუხუა** შეჩერდა მევენახეობის დიდი ახალი საბჭოთა მეურნეობის „ყვარელის“ მუშაობაზე.

მეღვინეობის საბჭოთა მეურნეობების მუშაობის, სანერგეებისა და სადედეების განვითარების ამოცანების, აგრეთვე ღვინის გადამუშავების გაუმჯობესებისთვის მიძღვნილი იყო ამხ. კუხალეიშვილის გამოსვლა. ამხ. ბაიდაშვილმა მთელი რიგი მაგალითები მოიყვანა საბჭოთა მეურნეობა „ხირსას“ მუშაობიდან და აღნიშნა კერძოდ ზოგიერთი სამუშაოს აგროტექნიკური ვადების შეცვლის შესაძლებლობა.

○

ამხ. ლ. ბერიამ შეაჯამა თათბირის შედეგი და მთელი რიგი ძირითადი ამოცანები დასვა, რომელთა გადაწყვეტილებაზე დამოკიდებულია მევენახეობის შემდგომი განვითარება და 1940 წელს ვენახის ფართობის გადიდება საქართველოში 60 ათას ჰექტარამდე ნაცვლად 38 ათასი ჰექტარისა, რომელიც ამჟამად გვაქვს.

თვითეული ჰექტარი სრულმოსავლიანი უნდა იყოს, უნდა ჰქონდეს ნარგავების საჭირო სიხშირე. საჭიროა გულმოდგინეთ იქნას შესწავლილი თვითეული რაიონის თვითეული სოფლის და კოლმეურნეობის ნიადაგისა და სხვა პირობები და განისაზღვროს ჯიშები, რომლებიც ყველაზე მეტად შეეფერება ამ პირობებს. მთელ რიგ რაიონებში უკვე გამოირკვა და ხარობს განსაზღვრული ჯიშები, რომლებიც შემდეგ უნდა განვავითაროთ და განვამტკიცოთ.

დიდი მუშაობა ამ მიმართულებით უნდა ჩაატაროს მევენახეობის სამეცნიერო-საკვლევო ინსტიტუტმა. უნდა განმტკიცდეს ამ ინსტიტუტის ხელმძღვანელობა. უნდა დაიახლოვოთ იგი საბჭოთა მეურნეობებს და კოლმეურნეობებს, იგი დღევანდელი დღის ამოცანების სამსახურში უნდა ჩავაყენოთ მთლიანად.

სანერგე მეურნეობა მევენახეობაში ისევე უნდა დავაყენოთ როგორც ციტრუსების მეურნეობაშია. მინიმუმამდე უნდა დავიყვანოთ ნამყენების დაღუპვის პროცენტი. ეს მოითხოვს თვითეული ნერგისა და კალმის მზრუნველობითა და გულმოდგინე მოვლას.

ამჟამად უნდა შემუშავდეს ღონისძიებანი ახალი გაშენებული ვაზის დაკრედიტებისა, ვაზის გამოზამთრებისა, პატივის შეტანისა, რაიონების უზრუნველყოფისა შაბიამნითა და მავთულით. მთელი სიმწვავით უნდა დაისვას საკითხი მევენახეობის სამუშაოთა მექანიზაციისა, უნდა გამოყენებულ იქნას ადგილობრივი საწარმოები მანქანების საწარმოებლად. უნდა მიეცეს შეკვეთა საკავშირო მრეწველობას.

უნდა გადაისინჯოს დასამზადებელი ფასებიც. ხშირად ისე ხდება, რომ ჩამბარებლები უფრო დაინტერესებული არიან ჩაბარებული ყურძნის წონით, ვიდრე მისი ხარისხით. აქედან—საკითხი მოსავლის აკრეფის ვადებისა. ამაზე აგრეთვე ბევრად არის დამოკიდებული ხარისხი. არავითარ შემთხვევაში არ შეიძლება დამზადების დროს ერთმანეთში აერიოთ რამდენიმე ჯიშის ყურძენი, როგორც ამას ჯერ კიდევ სჩადიან. გადასამუშავებელი ყურძენი უნდა გავაცალკევოთ არა მარტო ჯიშების მიხედვით, არამედ ერთ ჯიშშიც უნდა გამოვყოთ სხვადასხვა სოფლის მოსავალი, გამოვარჩიოთ სხვადასხვა ხარისხის მტევნები. თუ შესაძლებელია ჩაის წვრილ-წვრილი ფოთლის დახარისხება, ამ შემთხვევაში ეს დახარისხება სავსებით შესაძლებელია.

ეს ღონისძიება მოგვცემს შესაძლებლობას, რათა უკვე წელს გამოუშვათ სავსებით ხარისხოვანი ღვინოების სულ ცოტა 15-20 პროცენტი. შემდგომში ღვინის ერთი და იგივე მარკა ყოველთვის დაცული უნდა იქნას.

გაუმჯობესება ესაჭიროება სასარდაფო მეურნეობასაც. მაგრამ მისი გაფართოება და ახალი ინვენტარის დადგმა არავითარ შემთხვევაში არ უნდა მოასწავებდეს იმას, რომ არ უნდა გამოვიყენოთ და გავაუმჯობესოთ, რაც უკვე გვაქვს.

ამხ. **ბერიამ** აღნიშნა, რომ მევენახეობის მეურნეობის ხელმძღვანელობის გასაძლიერებლად საქართველოს მიწსახკომთან უნდა მოეწყოს მევენახეობის სპეციალური სამმართველო.

პრაქტიკულ ღონისძიებათა შესამუშავებლად თათბირმა გამოჰყო კომისია ამხ. **ა. კეკელიას** თავმჯდომარეობით.

ს. თოდრიას სახელობის სტამბა „კომუნისტი“, კამოს ქ. № 68.

მთავლიტის რწმუნებული 8468